БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

42-дохи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 308 (10675) | 1964 оной декабриин 29, вторник | Сэн 2 мүнгэн

РЕСПУБЛИКЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭД, КОЛХОЗНИГУУД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛБА ХААГШАДТА, ЭРДЭМ БА СОЁЛОЙ АЖАЛ ЯБУУЛАГШАДТА, БУХЫ АЖАЛШАДТА

Коммунис ажалай ударнигуудай республиканска слёдто хабаадагшадай ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэдүүд! Коммунизм байгуулалтын зорилгонуудые дүүргэхын түлөө амжалтатайгаар тэмсэжэ байhан, бүгэдэ нийтын зоригжол дэбжэлтын оршон байдалда коммунис ажалай ударнигуудай республиканска III слёдто суглarбабди. Манай агууехэ Эхэ орон хүсэ шадалаа түлэг хүгжөөн hалбаруулжа байhан үетэй. Коммунис парти, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитет оронойнгоо экономическа хүсэ шадалые саашадань хүгжөөхэ, ажалшадай байдал улам hайжаруулха, соёл болбосорол дээшэлүүлхэ хэрэгтэ арад зоной хамаг хүсэ элсүүлжэ байнхай.

Коммунизм байгуулалтын программа бэелүүлхын түлөө арад бүгэдын тэмсэлдэ манай республикын хүдэлмэришэд болон колхознигууд, бүхы ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадажа байна. Республикымнай промышленность продукци бүтээн гаргаха 11 hарынгаа түсэб 102 процент, ажалай бүтээсын — 102 процент дүүргэжэ гэжэ ханангяар тэмдэглэнэбди. Түсэбhөө гадуур 6,8 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдөө. Республика дотор шэнэ предприятинууд ашаглалгада оруулагдана, байрын гэрнүүдэй, эмнэлгын, ухибүүдэй ба культурно-ажаhуудалай эмхи зургаануудай барилга улам үргэдхэгдэжэ байна.

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүд оронойгоо үйлэдбэрилгын хүсэ саашадань ехээр хүгжөөхын, ажалшадай байдал улам hайжаруулхын тула ехэ арга боломжо заажа үгөө.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй туйлаhан амжалтануудаар омогорхонобди. Республикын колхозууд, совхозууд түсэбhөө гадуур 2,8 миллион пууд таряа гүрэндөө тушаагаа, овощ, харгаабха, үндэгэ, hү худалдаха түсэбүүдээ болзорhоонь урид дүүргээ. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ерэхэ жэлэй ургасада шухала, хамтын мал ажалай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын, тоо толгойень олошоруулхын тула шухала арга нүхэсэл бии болгоо.

Коммунистнуудай ленинскэ партиин хүтэлбэри доро коммунизм байгуулха хэрэгтэ Эхэ оронойгоо шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлажа байhан үедэнь ажаhууха, ажаллахада урматай. Эдэ амжалтанууд дотор манайшье хубита — коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ хабаадагшадай хубита бии гэжэ hанахадаа омогорхол түрэнэ. Республика дотор дэлгэрhэн коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ 124 мянган ажалшад хабаадана. Коммунис ажалай коллективэй хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө 268 предприяти, колхоз болон совхозууд, 1599 цех, участок, таhаг ба халаан, 6741 бригада тэмсэжэ байнхай. Энэ нэрэ зэргэдэ 2229 бригада болон цех хүртэнхэй. Коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэ 48.113 хүдэлмэришэн, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, колхозник ба алба хаагшадта олгогдоо. Энэ мүрысөөндэ республикын гэгээрэлэй, эрдэм болон соёлой, элүүрые сахилгын, худалдаа наймаанай ба коммунальна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд, совет эмхи зургаануудай алба хаагшад хабаадажа байна.

Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөнэй түрүүшүүл нүхэд Грехнева, Кудряшов, Тумурова, Дашеев, Линхобоев, Тадвашкина, Кириллов, Ранжилов, Дивановский болон бусад олон хүнүүд үндэр бүтээсэтэ ажалай ульгэр жэшээ харуулна, тон шухала үүсхэлнүүдые гаргана, техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхын түлөө, үйлэдбэреэ болбосон hайнаар эрхилхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Продукциин эрхим шанартай, бэхи hайн байхын түлөө, оорынь үные хямдаруулхын түлөө, предприяти бүхэнэй ашагтайгаар ажаллахын түлөө мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрээ.

Коммунис ажалай хүдэлөөн дотор хүнүүдэй хоорондын шэнэ харилсаан бүрилдэн хүгжэнэ. «Бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө, нэгэниинь бултанайнгаа түлөө» гэhэн ленинскэ гол ёhон манай ажабайдалдай гурим заршам болон мандажа байна. Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ хабаадагшад өөhэдөө амжалта туйлаха тэдытээр хизаарланагүй, промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин олон мянган түрүүшүүл эгээн бэрхэтэй газарнуудта ошожо, нүхэр ёhоной туhаламжа хүргэлгын эмхидхэлшэд болоно. «Мүнөөдэр — нэгэ үүсхэлшын ойрын хараа байhан юумэ, үглөөдэр — бүхы коллективэй зорилго болохо» гэhэн уряа доро улам олон предприятинууд, колхозууд, совхозууд, хүдэлмэришэд болон алба хаагшад жагсажа байна.

Промышленностиин ба хүдөө ажахын хэдэ мянган хүдэлмэрилэгшэд коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ хабаадалсан, шадабари мэргэжэлээ саг үргэлжэ нарижуулна, элдэб янзын hуралсалда хабаадажа, эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлнэ, коллективүүдэй хамтын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Коммунизм байгуулагшын сахиха ёhо заншалай хуули заршам олон мянган хүнүүдэй ажабайдалай ба ажалай гурим болоожо байнхай. Ажахын хэрэгтэ, үйлэдбэри хүтэлбэрилхэ ябадалда ажалшадай хабаададаг коммунис ёhоной шэнэ формонууд: нийтын конструкторскэ бюро, экономическа шэнжэлгын бүлэгүүд ба бюро, техническэ нормо табилгын бюро, коммунис ажалай hургуулинууд, арадай техническэ дэбжэлтын университедүүд, үүсхэлшэдэй соведүүд болон бусад нэгэдэлнүүд бии болоожо, улам үргэдэн дэлгэржэ байна.

Бидэнэр, коммунис ажалай ударнигуудай республиканска слёдто хабаадагшад, туйлагдаhан үрэ дүнгүүдые тэмдэглэхэ зуураа, промышленна предприятинуудай, барилгын эмхинүүдэй, колхозууд болон совхозуудай хүдэлмэридэ горитой дутуу дундануудай бии байhые мартанагүйбди. Зарим коллективүүд гүрэнэйнгөө түсэбүүдые дүүргэнэгүй. Зарим предприятинууд, колхозууд ба совхозуудта ажалай журам, нийтын гурим эбдэhэн ушарнууд үзэгдэнэ.

Коммунис ажалай түлөө мүрысөө эмхидхэхэ талаарнье ехэ дутуу дунданууд ушарна, уялгануудые зүбшэн хэлсэхэ, баталан абаха, мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолон гаргаха, коммунис ажалай коллективүүдэй ба ударнигуудай нэрэ зэргэ олгохо үедөө ёhо тэдысэ хандадаг ушарнууд тохёолдоно. Хэдэ хэдэн газарнуудта коммунис ажалай түлөө тэмсэл коммунис ажаhуудалай, соёлой түлөө тэмсэлтэй холбоогүйгөөр ябуулагдана. Коммунис ажалай түлөө мүрысөөн колхозууд, совхозуудта илангаяа удаан дэлгэржэ байнхай.

Эдэ ба бусад дутуу дундануудаа түргөөр усадхаха, коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ шэнэ амжалта туйлаха гэжэ оролдон, бидэнэр, коммунис ажалай ударнигуудай республиканска слёдто хабаадагшад, Буряадай республикын бүхы хүдэлмэришэдтэ, колхозникуудта, инженернүүдтэ, техникүүдтэ, алба хаагшадта, эрдэм болон соёлой хүдэлмэрилэгшэдтэ хандан, долоон жэлэй hүүлшын жэлэй түсэбүүдые болзорhоонь урид дүүргэхын, коммунис ажалай түлөө хүдэлөө улам саашадань хүгжөөхын түлөө мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхые уряалнабди.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Коммунизм гээшэ олон миллион зоной, та бидэнэрэй ажалаар байгуулагдана. Хүн бүхэнэй — хүдэлмэришэн гү, али инженер, эрдэмтэ гү, али колхозник, агроном гү, али багша бүхэнэй өөрын жэлнүүдтэ туйлаха зорилгонууд хараалагдаха зэргэтэй. Гол зүйлынь юуб гэхэдэ, арадай ажахын нөөсэ, арга боломжые хүсэд бүрин элирүүлхэ, ажалай бүтээсэ таhалгаряагүй, үдэр бүри дээшэлүүлхэ, продукциин шанар hайжаруулха, өөрынь үные хямдаруулхын түлөө тэмсэхэ шухала байна. Энэ хадаа элдэб хэрэгсэлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо, совет арадай байдал улам hайжаруулха тон зүб ленинскэ зам болоно.

Коммунис ажалай түлөө тэмсэлдэ хабаададаг хүн бүхэн коллективэйнгээ урда тоосодог байхын тула түс бүридөө өөрын түсэбтэй, түсхай уялгатай байханьшухала гэжэ тоолонобди.

Үүсхэлшэдэй дүй дүршэлые, эрдэм болон техникын туйлалтые үйлэдбэридөө эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ ёhотойбди. Үйлэдбэриингөө даабари дүүргэдэггүй предприятиин, барилгын, колхоз болон совхозой, тэрэшэлэн хүдэлмэришэд ба колхозникуудай манайда бии байгаа hаань — тэрэнэй түлөө бидэ харюусалгатай байнабди. Бидэнэй хажууда гээгдэгшэд байха ёhогүй. Тэдээндэ нүхэрэй ёhоор туhалжа, түрүүшүүлэй зэргэдэ дэбжүүлэн гаргаха гээшэ манай арюун уялга, коммунис ажалай түлөө тэмсэлшэ бүхэнэй уялга болоно. «Бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө, нэгэниинь бултанайнгаа түлөө» гэhэн манай дайшалхы уряа иимэ юумэ хэхыемнай уялгална.

Малай үбэлжэлгэ амжалтатайгаар үнгэргэхэ, мал ажалай продуктнуудые абаха ба гүрэндэ худалдаха уялгануудаа заабол дүүргэхэ, шэнэ түл эмхитэй hайнаар абажа, бүтэн бүрин үдхэхэ гээшэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй гол шухала, холын хараата зорилгонуудай нэгэн болоно. Ерэхэ жэлэй ургасын үндэhэ hуури мүнөө табигдаха, тиимэhээ тракторнуудаа болон хүдөө ажахын бусад техникээ хаhа саг соонь заhабарилха, үрэhэеэ бэлдэхэ, үбэлэй агротехническэ хэмжээ ябуулга бэелүүлхэ, таряалан ба сабшалан дээрэ үтэгжүүлгэнүүдые, түрүүшын ээлжээндэ наг шэбхэ ехээр гаргаха шухала.

Эдэ зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэ манай үүргэ, коммунис ажалай түлөө тэмсэлшэдэй үүргэ тон ехэ байна. Мал ажалай ашаг шэмые бүри ехэ болгохын түлөө, ургаса дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахыгаа хүгжөөн дэбжээхэ түрүүшын ээлжээнэй зорилгонуудые дүүргэхын түлөө тэмсэлэй түрүүшын зэргэдэ жагсаял.

Шэнэ шанартай хүниие хүмүүжүүлэн болбосоруулха ехэ зорилгонууд табигданхай. Хамтын ажалда хабаададаггүй хүнүүдэй, ажалhаа хулжагшадай, лодырьнуудай, арадай зөөри үригшэдэй, хулгайшад ба хулигануудай манайда үшөөл бии байhые хэрэгсээнгүй орхихо ёhогүйбди. Эдэ бүхы гутамшаг үзэгдэлнүүдтэй, хуушан сагай хог үлэгдэлнүүдтэй, энгэй үмсын шунал hэдэлгэнүүдтэй, ажахыда хайша хэрэгээр хандадаг, үридэг ябадалтай тэмсэхэ гээшэ коммунис ажалай түлөө мүрысөөндэ хабаадагшад бүгэдын бэелүүлхэ тон шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Коммунис парти, социалис гүрэн ажалша хүниие ажалда, өөрынгөө нийтын уялгада үнэн сэхээр хандадаг, Эхэ орондоо алба хэхэ, коммунизм байгуулха хэрэгтэ бүхы бэлиг шадабаряа, үүсхэл хэшээлээ зорюулдаг хүн бүхэниие эсэгэ ёhоной энхэрэлээр хүреэлдэг, алдар солодо хүртөөдэг байна.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Ерээдүйн бүри hайн hайхан байдалай түлөө тэмсэлшэд гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдээ, бүхы ажабайдалаа зорюулдаг агууехэ арюун hайхан зорилгодоо хүрэмэ байял, хүндэтэ ханинар!

Ленинэй туг доро, Коммунис партиин ударидалгаар коммунизм тээшэ, урагшаа дабшая!

ЖЭЛЭЙ ТҮГЭСХЭЛЭЙ СУУРЯАН

Сагаан эдеэн хэшэгтэй

Хонииухан силос, буйлуулhан харгаабха, гидролизно аргаар бэлдэгдэhэн, дрожжоор шанаржуулагдаhан hолоомо эдижэ байhан үнеэд hү шэмэсэ дээшэлүүлжэл байhаар. Урма зоригтойгоор ажалладаг Саянай совхозой Хойто Голой, Дунда Талын hаалишад Оля Дышеева, Дулма Дымшеева, Мария Батлаева болон бусад hү hааха жэлэйнгэ түсэб холо үлүүлэн дүүргэнхэй.

Шэнэ жэлээ сагаан эдеэн хэшэгтэйгээр угтажа байhан эдэ hаалишад туйлаhанаараа hанаагаа амарнагүй. Эрдэмэй, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые ажалдаа хэрэглэхэ, нүхэдтөө али болохоор туhалха гэжэ оролдожо ябадаг. Хүдөө ажахын журнал, газетэнүүдые олоор захижа уншадаг, зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдэжэ, захяа заабаринь нарииhаар дүүргэдэг заншалтай.

Үнеэдэй дэлэн бүлеэн уhаар угаагаад, аршуулаар аршажа, хэдэн дахин шидхэрhэнэйнгээ hүүлээр тэдэнээ hаажа захалдаг гуримтай. Үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриhөө 1000 литр hү hааха гэhэн Сэлэнгын совхозой hаалишадай уряа бэшэгые дэмжэжэ, ерэхэ жэлдэ бүри ехэ hү hааахаар тэмсэнэ.

Д. ДАШИЕВ.

Түнхэн.

★☆★

Герасим Степанович Максимов, Иосиф Ворломеевич Филиппов гэгшэд шахамал бурууну үдые харууhалжа байха зуураа, тэдэнэйнгээ тус бүриин шэгнүүр сүүдхэдэ октябрь hарада 888 граммаар, ноябрьда — 880 граммаар нэмээжэ шадаа. hаяхан эдэнэр шахамалнуудайнгаа томонуудые шэлэжэ, гүрэндэ тушаагаа. Тэдэнь дунда зэргээр 280 килограммтай болгогдоhон байгаа. Зураг дээрэ: «Заганский» колхозой (Мухар-Шэбэр) малшан Г. С. МАКСИМОВ малдаа кукурузын силос үгэжэ байна.

Б. ГЫЛЫКОВЭЙ фото.

★★

БУХЫ ЮУМЭН БЭЛЭН

Хонишодой зун, намарай үедэ хэhэн хүдэлмэриин үрэ дүн шэнэ жэлэй түрүүшын hаранuудта эли бодоор харагдадаг гээшэ. Эгээл мүнөө, хэдэн хоногhоо шэнэ түл абалгын халуун хаhа ерэбэ. Энэ шухала хүдэлмэридөө Калининай нэрэмжэтэ (Бэшүүр) колхозой хонишод яhала бэлэдхэлтэйгээр ерэбэ. Отделениин хонишод гэр, байраяа дулаалаа, хашаа хананууда заhабарилаа, сагаадаа, дезинфекци хээ. Мүн хүсэд хүрэхэ үбhэ тэжээл, таряа талхиnай зүйл, минеральна тэжээл гэхэ мэтэ отара бүхэндэ асарагдаа.

Колхоз соогоо эгээ түрүүшын түл абалгада Покровскын бригадын хонишод Т. Пантелеев, М. Тимофеев гэгшэд эрхим hайнаар бэлдээ. Тэдэнэр хурьгалха 600 ехэ хонидоо бултыень искусственна аргаар үрэжүүлээд, намарай хэнзэ ноогоондо, таряанай узуурта hайса таргалуулhан юм.

Управлениин түрүү хонишодой нэгэн болохо Ч. Ц. Лхасарановай отарынхид үглөө мүнөөшье түл абахаар түгэс бэлэн. Энэ жэлдэ түрүү хонишон 100 . хониин бүриhөө 92 хурьга абажа, гарза гайда оруулангүйгөөр бултыень томо болгоо. Түсэбтэ долоон жэлэй hүүлшын жэлдэ хонин бүриhөө хурьга абаха гэhэн уялга хараалаад, тэрэнээ нэрэтэй содотойгоор бэелүүлхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа байна.

Б. ЖАМБАЛОВ.

Мухар-Шэбэр.

ТАРИЛГАДАА ХЭР БЭЛДЭНЭТ?

Унжагайруулагшад зэмэлэгдэнэ

hаяхан республикын хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, бэлэдхэхэ Министерствын, «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй коллегинуудай хамтын заседани дээрэ трактор, машинануудай хэр заhабарилагдажа байhан тухай Хориин үйлэдбэриин управлениин главна инженер В. Цыренжапов, Үдын совхозой — Ю. Дмитриев, Улаан-Үдын управлениин — М. Астраханцев, Мухар-Шэбэрэй управлениин — М. Смолин, «Эрдэм» совхозой главна инженер нүхэр Доржиев болон бусад тоосоhон байна. Главна инженернүүдэй мэдээсэлhээ, мүн шалгалта хэжэ үзэхэдэ олохон үйлэдбэриин управлениин ажахынуудта, илангаяа Хориин, Мухар-Шэбэрэй управлениинүүдтэ хүдөө ажахын техникэ заhабарилга тон хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ гэжэ элирээ. Заhабарилгын хүдэлмэридэ дүй дүршэл ехэтэй механизаторнууд хүсэд хүрэхоор табигдаагүй, тэдэнэй олонхинь мал ажалда, техникэ заhабарилгада бэшэ, харин ондоо хүдэлмэридэ ябуулагдана.

Хүрбын совхозой мастерскойдо мүнөө хүрэтэр шэнэ котёл тодхогдоогүй байжа, техникэ заhабарилга оройдоо эхилээдүй байhаар. Мүн Анаагай совхоз «Сельхозтехникын» мастерскойдо механизаторнуудые хэрэгтэй соонь үгөөгүй байжа, ехэ hаад тойбо татаа.

Эдэ бүгэдэ юун дээрэhээ болооб гэхэдэ, үйлэдбэриин управлениинүүдэй начальнигууд, главна инженернүүд, аймагуудай «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй түрүүлэгшэнэр, главна инженернүүд колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табяагүй, трактор, машинануудай заhабарилгые зүндэнь орхижорхиhон байха юм. Энэл ушарhaa заhабарилга оройтожо захалаад, аали нобшоор ябуулагдана, 1964 оной IV кварталай түсэб муугаар дүүргэгдэнэ. Мүнөө хүрэтэр зарим управлениинүүдтэ трактор, машинануудые заhабарилха график колхоз, совхозуудта, механизаторнуудта хүргэгдөөгүй байшоо.

Хүдөө ажахын техникэ хабарай тарилгада бэлдэхэ хэрэгые удааруулагшадта зэмэ тохогдоо, тодорхой тогтоол абтаа.

ЗЭЛЭ ТАТАН ЖЭРЫЛДЭНЭ

Хабарай тарилгые хаhа саг соонь, hайн шанартайгаар үнгэргэхын тула трактор, машинануудаа эрхимээр заhабарилха гэжэ Хяагтын совхозой механизаторнууд ехэхэн оролдолго гаргана. Бүхы тракторнуудайнь хахадhaa олонхи заhабарилгаhаа гаража, кварталай түсэб үлүүлэн дүүргэгдэв. Бүхы сеялкэнүүдынь, плугуудынь полидо гарахаар бэлдэгдэжэ, зэлэ татан жэрылдэбэ.

Трактор, машинануудай заhабарилга дээрэ Федор Ильич Баранов, Николай Дмитриевич Осеев, Виктор Казаков, түмэршэ дархан Василий Михайлович Гаспов болон бусад жэшээтэ hайнаар хүдэлнэ.

Тарилгада ябаха бүхы трактор, машинануудаа февралиин 1 хүрэтэр сүм бэлэн болгохо гэhэн зорилго совхозой механизаторнууд урдаа табинхай.

Гэхэтэй хамта олохон механизаторнууд малшадай ажал хүнгэдхэхэ, гүүртэ, отаранuудта уhа бүлэхэ түхеэрэлгэнүүдые тодхохо, электрын гэрэл оруулха хүдэлмэридэ ябана.

Д. ИЛЬКОВ, Хираанай Адагай сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ДҮРБЭН hАРА СОО 1965 ОНОЙ ТҮСЭБӨӨР

Гараhан шэнэ жэл бүхэниие угтахадаа энэ жэлдэ юу хэхэ гээшэбиб гэжэ гансахан hанаа үнөөн болодоггүй, урда жэлдэ ямар юумэ бүтээгээ гээшэбиб гэжэ үнгэрhэн замаа эрьен харадаг hайн hайхан заншал совет хүнүүдтэ бии.

Энэ hайхан абари заншал даган, үнэн сэхээр ажалладаг бригаданuуднай үнгэрhэн жэлэйнгээ дүн согсолон, ажал хэрэгээ дахин дахин дабтан хаража, зохихо тобшолол хэдэг байна.

Бригадамнай яhала hайнаар хүдэлөө. hайрхал гэлтэгүй, энээн тухай бардамаар хэлэхэдэшье таагүй шэнги. Жэлэйнгээ түсэб сентябриин эхеэр дүүргээд, 1965 оной түсэбөөр дүрбэ hара соо хүдэлэгдөө. Энэ хадаа химическэ томохон барилга — Сэлэнгын целлюлозно-картоной комбинадай барилгада хабаадалсаха зол манай бригадада тудаа гэжэ омог баяртайгаар хэлэжэ шадаха аргатайбди. Тиимэhээ арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ нийтын тэмсэлдэ оруулhан манай бригадын хубита энэ болоно.

Бригададамнай булта мэргэжэл шадабаритай хүдэлмэришэ хүнүүд суглараhнай. Тэдэнтэй хүдэлөөд hайхада хамаг юумэн гар доро. Томо плита бетоноор хэхэ, армаг холбохо, модо дархалха зэргын бүхы барилгын хүдэлмэри өөhэдөө хэнэбди. Бригадын зарим гэшүүд кран доро үбнхэ эстакада бетондохо опалубка бэлэдхэнэ. Нүгөөдүүлынь 1000 кубометр уhа эюулэхэ түмэр бетон резервуар шудхана. Энэ хадаа манай бетондоhон хоёрдохи резервуар болоно. Гадна кинотеатрай, баниин барилганuудта хабаадалсаhан, ой соогуур үндэр вольтто линии татаха сэмсаал сабшалсаhан байнабди.

Бригадада гээгдэжэ ябадаг нэгэшье хүн үгы. Булта хэниинь хэн гэшэгүй hайнаар, оролдосотой шангаар хүдэлнэ. Өөhэдөө замай залуушадтайбди. Бэшэ нүхэдnайшье тэдэнэрhээ дутуугүйгөөр ажаллана. Замай залуушадай тоодо Василий Перевозников, Гавриил Афанасьев, Федор Жарников гэгшэд ороно. Эдэ нүхэднай хэдэ хэдэн мэргэжэл шудаланхай, эгээн нарин нягта, бэрхэтэй хүдэлмэри дүүргэнэ.

Хүдэлмэришэднай барилгын зураг-чертеж hайса мэдэдэг дээрэhээ барилгые түргэнөөр, hайнаар, шанар hайнтайгаар хэнэбди. Даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг гээшэбди.

А. ГАБДАРАХМАНОВ, коммунис ажалай бригадын бригадир.

БҮ ШУУЯГТЫ: ХЭШЭЭЛ БОЛОНО

Торниин совхозой механизаторнууд, малшад болон таряашадай дунда hурадаггүй хүниие олохонь бэрхэтэйл байхэ. Мүнөө жэлдэ эндэ hуралсалай комбинат хүдэлжэ эхилээ.

Хүдэлмэриин сагай дүүрэжэ, үдэшын бүдэг-бадаг болохо үедэ ном, тетрадь олоор hугабшалhан хүнүүдэй яаралтайгаар гэшхэлдэхые харахат. Эдэнэр хэшээлдээ ошожо ябана ха юм. Совхозой 350 хүдэлмэришэд үдэшэндөө партада hуужа, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлдэг. Хэшээлынь hарадаа хоёр дахин болодог.

Гансал жиирэй хүдэлмэришэд, тоо бүридхэгшэд hуралсадаг бэшэ, харин фермэ, отделениинүүдые ударидагшад, түсхай дунда hургуули дүүргэhэн мэргэжэлтэд шадабари, мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. hуралсалай комбинадай хүдэлмэридэ дээдэ эрдэмтэй 20 мэргэжэлтэд хабаадалсажа, hайн дураараа лекцинүүдые уншана. Жэшээлхэдэ, совхозой главна инженер Евгений Сафронов өөрынгөө мэргэжэл шадабари механизаторнуудта дамжуулан үгэнэ. Главна агроном Василий Кречетовэй аудитори соо хүн зон хододоо олон байдаг. Тэрэ огородшод болон таряашадтай хэшээл үнгэргэдэг юм. Главна зоотехник Иван Бальчугов зоотехник Бажи Жалсанов хоёр малшадтай хэшээл үнгэргэдэг.

Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ байhан совхозой хүдэлмэришэд ажалладаг, ажаhуудаг газартаа hурадаг юм. Ушарынь гэхэдэ, совхоздо олон мэргэжэлтэд хүдэлдэг. Энэнь hуралсалай хэшээл хэдэн газарта нэгэ үдэр үнгэргэхэ ёhотой hайн арга олгоно. Совхозой табадахи отделениин малшадай hуралсалай хэшээлнүүд эмхитэй hайнаар үнгэргэгдэнэ. Отделениин эрхилэгшэ, эрдэмтэ зоотехник Г. Я. Поломошнов эндэ багшалдаг.

hуралсаха дуратайшуулай тоо үдэр бүри олошоржо байна. Комбинадта hуралсагшадай дундаhаа дээдэ, түсхай дунда hургуулинуудта заочноор hуража, элдэб янзын мэргэжэлтэй болохо дуратайшуулниье олон. Хүдэлмэришэдэй эрмэлзэл, оролдолгые хараада абажа, найман жэлэй дүрбэн hургуулинуудай дэргэдэ консультационно пунктнуудые нээхэ гэhэн шиидхэбэри совхозой, hуралсалай комбинадай хүтэлбэрилэгшэд абаа. Мүн hуралсалай комбинадта консультант-методистые бии болгохоор хараалагдана. Тэрэ заочноор hуралсагшадта таатай hайн туhаламжа хүргэжэ байха. Хүдөөгэй залуушуулай үдэшын дунда hургуулида совхозой олохон хүдэлмэришэд hуралсана.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Совхозой Хара Уhанай hаалиин фермэдэ hуралсалай хэшээл эмхитэйгээр үнгэргэгдэнэ. Совхозой главна зоотехник И. И. Бальчугов ээлжээтэ хэшээлээ үнгэргэжэ байна. 2. Огородшод К. Зайцева, А. Смолина, Е. Зайцева гэгшэд оролдосотойгоор hуралсажа, мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ.

Ф. СОРОКИН.
Авторай фото.

Жэлэй түсэбүүд болзорhоо урид дүүргэгдэбэ

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл

I.

Химическэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд ургамалнуудые хамгаалха химическэ зүйлнүүдые, синтетическэ дабирхай болон пластическэ зүйл, химическэ утаhа, кальцинированнэ содо болон автопокрышкануудые гаргаха жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргээ.

Жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбhөө гадуур ургамалнуудые хамгаалха 12 мянган тонно химическэ зүйл, 22 мянган тонно синтетическэ дабирхай болон пластическа зүйл, 9 мянга үлүүтэй тонно химическэ утаhан, 56 мянган тонно кальцинированнэ содо, 400 мянган шахуу хэhэг автопокрышка гаргагдаха байна.

Нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада ургамалнуудые хамгаалха химическэ зүйлнүүдые гаргалга 35 процентээр, синтетическэ дабирхай болон пластическа зүйл — 21 процентээр, химическэ утаhа — 17 процентээр, кальцинированнэ содо — 8 процентээр, автопокрышка — 8 процентээр нэмэхэ.

II.

Цементын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэбэ.

Түсэбhөө гадуур 900 мянган тонно цемент гаргагдаха. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, цемент гаргалга 3,5 миллион тонноор нэмэхэ юм.

III.

Ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд хэрэглэлэй модо шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргээ. Дүрбэ миллион үлүүтэй кубическа метр модон түсэбhөө гадуур зөөгдэхэ.

> *„Бидэнэр коммунис ажалай илалта туйлахабди".*
> **В. И. ЛЕНИН.**

ХОЛЫЕ ЗОРИНОЛ КОММУНИС СОЛОТОН!

Буряадай оперо болон балетэй театр. Декабриин 25-най үглөөгүүр театрай үүдэн сэлигдэнхэй, «Морилжо хайрлыт!» гэһэн улаан бүд дээрэ томоор бэшэгдэһэн үгэнүүд эндэ орохые уряалжа байба. Хүнүүд хойно хойноһоо һубарнлдан, бүлэг бүлэгөөрөө ерэжэ, орожол, орожол байна. Театрай фойе соо хүгжэм соностоно. Эндэ ерэһэн хүнүүд гар гараа барилсажа, бэе бэеэ амаршалжа, үнинһөө хойшо таниил һайн нүхэд шэнги хөөрэлдэнэ. Зариманиинь бэе бэеэ үнинэй хараашьегүй байһанаа уулзана хэбэртэй. Социалис Ажалай Геройн алтан одо, СССР-эй Верховно Советэй, республикын засагай дээдэ органой депутадуудай значогуудые үбсүүндээ зүүһэн хүнүүд тэдэнэй дунда бии. Республикымнай промышленность, хүдөө ажахын хүгжэжэ байһые тодорхойгоор харуулһан олон диаграмма, зурагуудай урда хүнүүд олоор сугларна. Ажалай түрүүшүүлэй, коммунис ажалай ударнигуудай нэрэ зэргэдэ эгээл түрүүшээр хүргэһэн хүнүүдэй дүрэ зурагууд эндэ хадаатай.

Үглөөнэй 10 час. Хонхын абяан соностожо, эндэ сугларагшадые зал соо орожо, һууряа эзэлхыень уряална. Багша В. И. Ленинэй гараа урагшаа һарбайжа, коммунизм тээшэ зам заажа байһан томо скульптура сценын нэгэ захада зогсонхой. «Бидэнэр коммунис ажалай илалта туйлахабди» гэһэн тэрэнэй хэлэһэн үгэ улаан бүд дээрэ томоор бэшээтэй, мүн лэ урагшаа дабшахые уряална. «Коммунис ажалай түлөө тэмсэгшэдэй республикын 3-дахи суглаанда хабаадагшадта амар мэндэ» гэһэн уряа үгэнүүд...

Партиин обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев коммунис ажалай түрүүшүүлэй энэ суглаае нээһэн дээрэ тооложо, президиум һунгахые дурадхаба. Иигэжэ республикымнай алдар солотой, коммунис ажалай түлөө мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ жагсагшадай ехэ хуралдаан эхилээ. Профсоюзуудай областной Советэй президиумэй түрүүлэгшэ Л. С. Асеевтэ элидхэлэй үгэ үгтэбэ.

Нүхэр Л. С. АСЕЕВЭЙ элидхэлһээ

Партиин областной комитедэй, республикын Министрнүүдэй Советэй, профсоюзай областной Советэй зүгһөө коммунис ажалай түлөө хүдэлөөнэй түрүүшүүлые амаршалгаар нүхэр Асеев элидхэлээ эхилээ. Совет арад ажал хэрэгээрээ хүн түрэлтэнэй үни заяанай һанал бодолые бодото дээрэнь бэелүүлнэ. Коммунизм тээшэ дабшаха гол хараа шэглэл партиин XX, XXI, XXII съездүүд дээрэ хамтаараа зүбшэн хэлсэжэ, баталан абтаһан шиидхэбэри дотор тодорхойлогдонхой. Совет арад коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури бодотоор шиидхэнэ, энэ талаар туйлагдажа байһан амжалта хадла ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ тон шухала асуудалтай нягта холбоотой юм,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээд, Эхэ оронойнгоо, республикын арадай ажахын хүгжэлтэ тухай тоггон хэлээ.

Манай республика валовой продукци бүтээхэ 11 һарынгаа түсэбые 102 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабариие 102 процент дүүргээ. Жэлэй эхинһээ хойшо 6,8 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдөө. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сэсуулхада валовой продукци үйлэдбэрилгэ 6 процентээр дээшэлээ гэхэ гү, али 20,5 миллион түхэригэй үлүү ехэ продукци бүтээгдэһэн болоно. Урдань түсэбөө дүүргэдэггүй предприятинуудай тоо үсөөрөө. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар ехэ ажал хэгдэнэ, анхарал оролдолго гаргагдана. Энээнэй ашаар республикымнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ таряа худалдаха уялгаяа үлүүлэн дүүргээ, хэрэгтэй зэргын үрэһэн колхоз, совхозуудта хаагдаа. Нёдондонойхиһоо үлүү ехэ үбһэ тэжээл бэлдэгдээ.

1965 ондо арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб СССР-эй Верховно Советэй сесси дээрэ һаяхан зүбшэн хэлсэгдээд, арад зоной ажабайдал һайжаруулха талаар горитой алхам хэгдэбэ. «Бүхы юумэн хүнэй аша туһада» гэһэн Коммунис партиин гол зорилго бодотоор шиидхэгдэжэ байнхай.

Шэнэ ёһоор ажаллаха, ажаһууха гэһэн уряал республика доторнай суурхатажа, мүн лэ түргэн болзор соо үргэнөөр дэмжэгдэн тараагдаа. Бүхы ажалшадаймнай 51,5 процентнь гэхэ гү, али хүдэлжэ байһан хоёрдохи хүн бүхэн энэ мүрысөөндэ оролсонхой.

— Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөнэй нийтын харалгын дүн согсолхын, энэ мүрысөөнэй хэр зэргээр эмхидхэгдэжэ, хэр зүбөөр хүтэлбэрилэгдэжэ байһан тухай хөөрэлдэхын, дүй дүршэлөө халан абалсахын, бии байһан дутагдалнуудаа элирүүлжэ, зайсуулха талаар хэмжээ хараалхын тула бидэнэр мүнөөдэр эндэ сугларбабди,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээд, ажахын түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ мүрысөөнэй ямар нүлөө үзүүлжэ байһые зарим предприяти, коллективэй жэшээ дээрэһээ харуулба. Коммунис ёһоор ажаллаха, ажаһууха мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн, тэрэниие зүбөөр эмхидхэжэ, хүтэлбэрилжэ байһан, үйлэдбэриин асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ олониитын хабаадаг коллективүүд урдаа табигдаһан зорилгонуудаа һайнаар шиидхэжэ, амжалта туйлана.

Нарин сэмбын фабрикын коллектив дүрбэн жэлэй туршада социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһаар. Гурбан жэлэй саада тээ коммунис ажалай предприятиин нэрэ зэргэдэ хүртэһэн сэмбэ нэхэгшэд алдар нэрээ ажал хэрэгээр батална. Үйлэдбэри нарижуулан һайжаруулха, шэнэ, түрүү арга, дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, хүдэлмэрилэгшэдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар ехэ ажал ябуулагдана. Гурбан жэл соо ажалай бүтээсэ 20 процентээр дээшэлүүлэгдээ, 2722 мянган түхэригэй валовой продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдөө. Хайшан гэжэ, ямар аргаар тус фабрикынхид амжалта туйланаб? Хүдэлмэрилэгшэдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ асуудалда эндэ ехэ, үдэр бүриин анхарал хандуулагдана. Тиимэһээ энэ асуудал партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай гол шухала хэрэг болонхой. Ажалай түрүүшүүл, залуу зэмай залуурнад гэжэ суурхадаг нүхэдһөө жэшээ абажа, ажаллаха, тэдэнэй дүй дүршэл олоной шадабари болгохо гэһэн мүрысөөн коллективэй дунда үргэнөөр дэлгэрүүлэгдээ.

Коммунизм байгуулагшадые бодотоор хүмүүжүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри Зэдын комбинадай коллективэй дунда ябуулагдана. Коммунис ёһоор ажаллаха, ажаһууха мүрысөөн мүнөө үеын эрилтэдэ харюусамаар эмхидхэгдэнхэй. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ долоон жэлэй даабари Холтосон рудни гайхид табан жэл соо дүүргэхэ гэһэн үүсхэл 1958 ондо гаргаһан байгаа. Тэрэ үүсхэлынь комбинадай бүхы предприятинуудта дэмжэгдээ. Тэдэнэр абаһан уялгаяа хэрэг дээрэнь дүүргээ. Эхэ оронойгоо мэдээжэ бүд нэхэгшэ Гагановатай үүсхэл комбинадта үргэнөөр дэлгэрһэн. Коммунис ёһоор ажаллаха, ажаһууха гэһэн хамтынгаа тэмсэлдэ һайн үрэ дүн харуулжа байһан шэлэй оньһожоруулмал, «Электромашина», «Теплоприбор» заводуудай коллективүүдые нэрлэнгүй гарахаар байна. Энэ хүдэлөөнэй үедэ шэнэ, шэнэ онол арга бии болоо, ехэ эдэбхи үүсхэл гаргагдаба. Нормо тогтоолгын, экономическа шэнжэлгэ хэхэ, конструкторнуудай нийтын бюронууд үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые шиидхэнэ.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэдэй 4,5 мянга гарашинь коммунис ажалай ударнигууд. Тэдэнэй хүсэ шадалаар, эдэбхи үүсхэлээр бүтээгдэһэн ажал, туйлагдаһан амжалта яһала олон. Үйлэдбэриин арга боломжо элирүүлэн хэрэглэхэ, ажалай нормо дээшэлүүлхэ гэһэн А. В. Грехневагай, мүн В. Г. Кирилловэй даадаг бригадын үүсхэл тухай дуулаагүй хүн байхагүй. Жэл соо 24 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэһэн Алексей Павлович Кудряшовой

үүсхэл модошодой дунда халуунаар дэмжэгдээ.

Промышленна предприятинуудай коллектив соо үүсхэгдэн гараһан энэ хүдэлөөн колхоз, совхозуудта, холын хүдөө тосхонуудта, арадай ажахын һалбари бүхэндэ, медицинскэ, культурын, худалдаа наймаанай организацинуудта дэмжэгдээ. Хүдөө тосхонуудта дэлгэрүүлэгдэһэн коммунис ажалай түлөө мүрысөөнэй үедэ олон түрүүшүүл хүмүүжэн гараа. Нэгэ үнеэн бүриһөө 2516 литр һү haahaн

Республикымнай 38 промышленна предприяти, организаци, эмхи зургаан. 2229 нех. бригада коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Сэлэнгын совхозой haалишан Н. Тадвашкина, үнеэн бүриһөө 2468 литр һү haahaн Эрхирэгэй совхозой haалишан Д. Ширапсынгеева, 70 гектарай га бүриһөө 20,6 центнер нэшисэ ургуулһан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой звеное даагша Жамсаран Базаров, Яруунын совхозой мал адуулагша Эрдэни Ранжилов, нэгэ эмэ гахай бүриһөө 15,3 поршоонхо абажа түлжүүлһэн Шергинскэ совхозой гахайшан Конева болон үшөө хэдэн мянган түрүүшүүлэй шэн габьяата ажал хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые шэнэ амжалтада зоригжуулна. Республикымнай табан колхозой гэшүүд коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэлсэхэ гэһэн уялга абаад, ажалдаа, ажаһуудалдаа коммунис ёһо гурим нэбтэрүүлхэ гэжэ оролдоно.

Комсомолшууд, залуушуулай дундаһаа замай залуурнад боложо суурхаашад яһала олон. Барилга-хабсаргын 834-дэхи поездын шэрдэгшэ Галина Гладких, Тимлюйгэй цементшиферэй заводой машинист Ладенков, Баргажанай леспромхозой Владимир Ивановой, Худанай леспромхозой Николай Посыревой даадаг комсомол залуушуулай бригадануудай ажал хэрэгээр республикымнай ажалшад омогорхоно.

Уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ коммунис ажалай түлөө дэлгэрһэн хүдэлөөн ехэ нүлөө үзүүлбэ. Уралан нарижуулагшадай эдэбхи үүсхэлтэ ажал үйлэдбэриие нарижуулан һайжаруулха, арга боломжо элирүүлэн хэрэглэхэ асуудалда зорюулагдаа. Тэдэнэр долоон жэлэй эхилхэһээ

20000 комсомолшууд болон залуушуул коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ хабаадалсана. 10000 гаран залуу хүдэлмэришэд ажалай түрүүшүүл юм.

хойшо 40 гара мянган дурадхал нэбтэрүүлээ, долоон жэлэйнгээ уялгые 5 жэл 9 һара соо дүүргэжэ шадаа. Уралан нарижуулгын жасада 21 миллион түхэригэй арьбалалта оруулагданхай.

Коммунис ажалай дүй дүршэлэй һургуулинууд хаа хаанагүй олоор эмхидхэгдэжэ, түрүү, шэнэ арга дэмжэн дэлгэрүүлгэдэ айхабтар ехэ нүлөө үзүүлнэ. Мүнөө республика доторнай 331 һургуули хүдэлнэ, тэндэ долоо шахуу мянган хүдэлмэришэд һуралсана. Коммунис ажалай ударник, коллективүүдэй түрүү дүй дүршэл шудалан хэрэглэхэһээ гадна, политическэ, экономическа эрдэм мэргэжэл дээшэлүүлхэ зорилго тэдэнэй урда табигданхай.

«Хүн хүндөө аха дүү, хани нүхэр, нэгэниинь бултанайнгаа түлөө, бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө» гэһэн ёһо гурим баримталан ажаһуудаг коллектив амжалта туйлажа, энэ хүдэлөө дэлгэрүүлэн хүгжөөжэ байна.

Коммунис ажалай түлөө мүрысөөе бүри нүлөө ехэтэй, бүгэдэ арадай болгохын, улам саашань хүгжөөхэ, амжалта туйлаха хамтынгаа хэрэгтэ һаад ушаруулдаг дутагдалнууд тухай элидхэлшэ тоггон хэлээ. Мүрысөө эмхидхэхэ, дүнгынь согсолхо, түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ёһо тэдыгээр, хайша хэрэгээр хандаха ушар яһала олон үзэгдэнэ. Мүрысөөндэ хабаадагшад бултадаа хамтын, мүн тус тустаа уялга абаха ёһотой. Харин зарим газарта уялга абалгада ёһо тэдыгээр хандана, тиимэһээ мүрысөөндэ орогшодой зариманиинь аб адлирхуу уялга абадаг, мүрысэнэ гэжэ миин саарһан дээрэ тоологдожо ябадаг. Мүрысөөндэ иимэ халирхайгаар хандахада ямар аша үрэ харуулагдахаб? Ямар үрэ дүн туйлаха, юу хэхэ байһанаа һайнаар мэдэхэгүй, урдаа тодорхой зорилго табяагүй хүдэлмэришэнэй амжалта туйлажа шадахагүйнь мэдээжэ. Мүрысөө үүсхэлтэдэ ёһо тэдыгээр хандаһан предприятинууд түсэбөө дүүргэдэггүй, гээгдэжэ ябадаг гэжэ дүй дүршэлһөө үни элирүүлэгдэнхэй.

Коммунис ажалай түлөө мүрысөөн бодото зохёон байгуулхы, эдэбхи үүсхэлэй, оло миллион ажалшадай шэн зоригтой ажалай хэрэг мүн. Өөрын онсо илгаатай, һанал бодолтой, шадабари бэлэдхэлтэй хүнүүд тэрээндэ хабаадалсана. Тиимэһээ мүрысөө үүсхэхэ, дэмжэхэ, тэрэниие хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ юрэнхыгөөр, халирхайгаар хандажа огто болохогүй. Абаһан уялгаяа бодотоор дүүргэһэн түрүү хүндэ коммунис ажалай ударнигай нэгэ зэргэ олгогдохо ёһотой. Харин Чисаанын, Первомайска совхозуудай, Галуута нуурай шахтоуправлениин зарим бригада, фермэ, участогта иимэ эрилтэ хазагайруулһан ябадал элирүүлэгдээ.

Хүдөө ажахыда, худалдаа наймаанай организацинуудта, коммунально-ажаһуудалай предприятинуудта коммунис ажалай түлөө мүрысөөн үшөө ёһотойгоор эмхидхэгдээгүй байһаар. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй оройдоо 18 процентнь энэ хүдэлөөндэ хабаадалсана. Ажаһуудалда коммунис ёһо гурим нэбтэрүүлхэ талаар тэмсэл һулаар ябуулагдана.

Коммунис ажалай түлөө мүрысөөн хадаа үйлэдбэриие нарижуулан һайжаруулгын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын шухала нүхэсэл мүн. Тиимэһээ энэ мүрысөөе хүтэлбэрилхэ асуудал партийна, профсоюзна, комсомолой организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй гол анхаралда абтаха ёһотой. Мүрысөө улам саашань хүгжөөхэ, шэнэ онол арга, эдэбхи үүсхэл гаргаха арга боломжо байгуулжа эмхидхээ һаа, зүбөөр хүтэлбэрилөө һаа, тэрэнэй бүри ехэ хүсэтэйгөөр дэлгэрхэ, аша үрэ ехэтэй байхань дамжаггүй.

Элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэлгэ эхилээ.

АЖАЛАЙ БААТАРНУУДАЙ ҮГЭҺӨӨ

Нүхэр СИМОНОВ, Шэтын областиин делегациин гэшүүн, „Объединенная" шахтын шахтёр

Таниие, эндэ сугларһан түрүүшүүлые, замай залуурнад гэжэ дэмы нэрлэнэгүй. Танай олонхинь эгээл түрүүлэн коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Хүршэ областиин ажалшадай зүгһөө таниие амаршалха байһандаа золтой, баяртайб. Танай туйлаһан амжалта манай хамтымнай амжалта мүн. Совет арад бултадаа нэгэ зорилго шиидхэнэ. Манай шахта коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэдэ энэ жэл хүртэбэ. 1961 он болотор гээгдэнги предприяти байгаа. 1962 ондо коллектив өөрынгөө урда ехэ, харюусалгатай зорилго табиһан. Ажалаа оньһожоруулха, гээгдэлһээ гараха, коммунис ажалай предприятиин нэрэ зэргэдэ хүртэхэ гэжэ шиидээд, арга боломжоёо элирүүлэн хэрэглэхые оролдообди. Олон бэрхэшээл дабагдаа. Харин коммунис ажалай түлөө дэлгэрһэн мүрысөөн ехэ аша туһатай байгаа, ехэ нүлөө үзүүлээ.

Нүхэр ВОЛКОВ, совнархозой 1-дэхи АТХ-гай слесарьнүүдэй бригадир

Автомашина зүбөөр ашаглажа, һайнаар харууһалжа, заһабаригүйгөөр удаан саг соо ябуулха гэһэн жолоошон Козловой үүсхэл манай коллективэй дунда халуунаар дэмжэгдээ. 1-дэхи гаражай 30 гаран жолоошод машинаяа удаан саг соо заһабаригүйгөөр ябуулха уялга абанхай. Ажалдаа коммунис ёһоор хандаха, коммунис ёһоор ажаһууха гэжэ мүрысөөндэ оролсоһон манай бригада ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гэжэ һайн бодомжолжо үзэбэ. Тиигэжэ бидэнэр үйлэдбэреэ оньһожоруулха гэжэ шиидээд, ойрын 2—3 жэл соо гарай хүсөөр хэгдэхэ ажал усадхаха зорилго урдаа табяабди. Иигэжэ подъёмно механизм тодхогдоо, ажалай бүтээсэ горитойгоор дээшэлүүлэгдээ. Бригадын гэшүүн, уралан нарижуулагша токарь Шульгин олон үнэтэ дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн юм. Манай бригадынхид бултадаа һуралсажа, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлнэ.

Нүхэр ФИЛОНОВА, Кабанскын совхозой шубуушан

Шубуу үсхэбэрилгэ совхозоймнай гол һалбари мүн. 1962 онһоо зарим тэды үрэ дүн туйлагдажа эхилээ, дүй дүршэлтэй болоожо байнабди. Нугаһан бүхэнһөө 80 үндэгэн абтаа. Шубуу үсхэбэрилхэ хэрэг амжалтатайгаар шиидхэхын тула үйлэдбэри оньһожоруулха хэрэгтэй. Энэ талаар ехэ дутагдал бии.

Социалис Ажалай Герой, ЛВРЗ-гэй слесарь П. П. Милин коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ хабаадагшадтай суглаанай забһарлалтын үедэ хөөрэлдэжэ байна. Ф. СОРОКИНОЙ фото.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной декабриин 29.

Нүхэр ЦЫДЕНЕШЕЕВА, Комсомольско совхозой тугалшан

Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ үнинһөө хабаадалсажа, алдар солотой болоһон түрүүшүүлэй ехэ хуралдаанда хабаадалсаха эрхэ олоһондоо би ехээр баярланаб. Би 18 наһатайб. ажалай үргэн замда һаяхан гаранхайб, ехэ юумэ хэжэ шадаагүйб. Гурбан жэлэй саада тээ совхозой «Улаан-Малшан» фермэдэ ажаллажа эхилээ һэм. Түрүүшээр үнеэдые адуулааб, һүүлээрнь haалишан болооб. 1963 оной намар 63 толгой бурууһуудые даажа абаад, гарзада оруулангүйгөөр жэл соо түлжүүлжэ тушаагааб. Толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ дунда зэргээр 700—800 граммаар нэмээгдээ. Байгша оной ноябрьда тугалнуудые харууһалхаар даажа абаад, бултыень тобир таргаар ондо оруулха хүсэлэнтэйб. Һаяхан би партиин гэшүүндэ кандидадаар абтааб. Энээндэ ехэ баясажа, саашадаа бүри һайнаар ажаллаха, энэ этигэл найдабариие харюулха—миний һанал бодол мүн. Дунда һургуулида заочноор һуранаб.

Манай фермэ шэнэ газарта эмхидхэгдэнхэй. Дүрбэн жэлэй саада тээ эндэ хооһон дайда байгаа. Мүнөө эндэмнай ехэ юумэн хэгдэнхэй, клуб баригдаа, библиотекэ, медпункт, эхин һургуули, фермын конторо, магазин, пекарни, шэнэ бани гэхэ мэтэ бии. 100 гаран хүдэлмэришэд фермэдэ ажаллана, тэдэнэр бултадаа гэр байраар хангагданхай. Харин шэнэ, залууг газар ашаглажа эхилһэн нютагта эмхидхэгдэһэн фермымнай ажалда горитой дутагдал бии гэжэ хэлэхээр, хүдэлмэришэд үшөө үсөөн байһаар. Техникэ бии, харин тэрэмнай эбдэржэ, урагшагүй байна. Мэргэжэлтэй механизатораар дуталданабди. Республикынгаа холын газарай совхозой нэгэндэ эрхим һайнаар ажаллаха гэжэ оролдожо байһан манай фермынхидтэ туһаламжа хүргыт гэжэ, эндэ ерэжэ ажаллахыетнай уриха байнаб.

Нүхэр БАДМАЕВ, Баргажанай аймагай комсомолой комитедэй секретарь

Аймагай олон комсомол, залуушуул коммунис ёһоор ажаллаха, ажаһууха гэжэ мүрысэнэ.

Коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэтэй Бодоной фермэ аймагай комсомолой организациин түшэг тулгуури болоо гэхэдэ алдуу гарахагүй. Баргажанай дунда һургуулиин ахалагша классуудай һурагшадай дунда коммунис ёһоной мүрысөөн эмхидхэгдээ. Тэдэнэр ажал хэхээр бэеэ бэлдэнэ, ахамад нүхэдэйнгөө дүй дүршэлдэ һурана. Аймаг дотороо эгээл түрүүшынхеэ тус һургуулиин 7 һурагшадта коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдоо. Тэдэнэр зундаа, мүн һуралсалай үедэ фермэдэ ажалладаг. Һуралсалые үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор ябуулхада һайн аша үрэ харуулна. Нийтын мал ажалые залуу, мэргэжэлтэй кадрнуудаар хангаха асуудал шиидхэгдэнэ. Ахалагша классайхид бүри һургуулидаа өөрынгөө ажалай мэргэжэл шэлэн олоно, дүршэнэ. Залуушуулые ажал хэжэ хүмүүжүүлгэ — комсомолой организациин шухала зорилго мүн.

Нүхэр ПЕШКОВ, Буряадай барилгын управлениин 8-дахи СМУ-гай барилгашан

Химиин шухала барилгануудай нэгэн—Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинадай барилгашад манай урда табигдаһан зорилго шиидхэхэ гэжэ хүсэ шадалаа элсүүлэн ажалланабди. Манай коллектив жэлэйнгээ түсэб декабриин 10-да дүүргэнхэй. Иимэ ехэ барилга эрхилжэ байһан манай коллектив тухай элидхэлшэ Л. С. Асеевэй юушье хэлээгүй гараһаниинь халагламаар. Тэдэнэр ехэ ажал хэжэ, бэрхэшээлнүүдтэй зоримгойгоор тэмсэжэ байна хаям. Миний ажалладаг участок комбинадай гол корпусой барилга эрхилнэ. Энээнһээ урда жэлнүүдтэ шиидхэгдээгүй олон асуудал дайралдаа. Тиимэһээ барилга нэгэ хэды унжагайруулагдаа. Энэ жэлдэ барилгашад түрүүшынгээ амжалта туйлаһан байна. Амжалта туйлаха хэрэгтэмнай коммунис ажалай түлөө дэлгэрүүлэгдэһэн мүрысөөн ехэ нүлөө үзүүлнэ. 12 бригада, 647 хүн, али барилгашадай 59 процентнь энэ хүдэлөөндэ хабаадалсана. Манай бригада 25 хүнһөө бүридэнхэй, тэдэнэй 18-ниинь коммунис ажалай ударнигууд, бэшэ 7 хүн тиимэ нэрэ зэргэдэ хүртэхэ гэжэ тэмсэнэ. Бидэнэр бултадаа һуралсанабди, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ гэжэ оролдонобди. Ерэхэ жэлдэ манай коллективэй урда ехэ харюусалгатай зорилго табигдаха, дүүргэхэ ажалаймнай хэмжээн 2—3 дахин ехэ болохо. Коммунис ёһоор ажаллаха, ажаһууха мүрысөө дэлгэрүүлэн, урдахи зорилгоёо дүүргэхэ гэһэн һанал эрмэлзэлгэтэйгээр ажалланабди.

Нүхэр ОМБОЕВА, республикын больницын таһагые даагша

Арад зондо үзүүлэгдэдэг медицинскэ туһаламжа һайжаруулха гэжэ оролдожо байһан врач, сестрануудай дунда коммунис ажалай түлөө мүрысөөн дэлгэржэ байна. Медицинскэ хангалга һайжаруулха, элдэб янзын үбшэнһөө һэргылхэ, мэргэжэлтэй туһаламжа хүргэхэ талаар ехэ ажал хэгдэнэ. Үбшэ тодорхойлхо, аргалха талаар шэнэ онол арга хэрэглэгдэдэг болоо. Хүдөө тосхонуудай ажалшадта хэрэгтэй туһаламжа үзүүлхын тула врачнарай комплексно экспедици эмхидхэгдээд, республикын районуудаар ябаһан байна. Үбшэн зон тоо бүридхэлдэ абтаа, аргалуулагдажа байна. Больницын хэдэн отделениин коллективүүд коммунис ёһоор ажаллаха, ажаһууха уялга абанхай. Медицинскэ хангалга улам һайжаруулхын тула больница, медпунктнүүдые саг соонь барижа дүүргэхэ хэрэгтэй. Харин зарим газарта, жэшээлхэдэ, Хоридо больница 6-дахи жэлээ баригдажа дүүргэгдээгүй байһаар.

Нүхэр РАЗНИЦЫН, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой haалиин фермын бригадир

Совхозоймнай 44 түрүүшүүл коммунис ажалай ударнигууд, 3 коллектив энэ нэрэ зэргэдэ хүртэлсэхэ гэжэ мүрысэнэ. Һаалишад Е. Панькова, Е. Н. Осколкова, З. П. Острихинская болон бусад даажа абаһан үнеэдһээ ехэ һү haана. Мал адуулагша Манагунова, шубуушан Воронцова ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг. Мал ажалай продукт бүри ехээр абажа, Эхэ ороноо тушааха гэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдодог түрүүшүүл совхоздомнай яһала олон. Энэ коммунис ажалай түлөө дэлгэрһэн мүрысөөнэй ехэ нүлөөн энэ болоно. Фермэ дээрэ һү haалгые дээшэлүүлхэ, һүнэй тоһолиг ехэ болгохо асуудалда бидэнэр ехэ анхарал хандуулдаг болообди. Энээниие хайшан гэжэ, ямар аргаар шиидхэнэбибди? Хараад үзэе. Малай тэжээлдэ гидролизно дрожжо хэрэглэжэ, һү haалгые горитойгоор нэмээжэ шадаабди. Һая түрэһэн үнеэдэй һү тугалда уулгахада тэдэнэр түргэнөөр ехэ болоно, һүнэй тоһолиг горитойгоор дээшэлнэ. Мал ажалые зүбөөр эрхилхын, ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхын тула хүндэ хүшэр ажал оньһожоруулха тон шухала. Харин малай фермэнүүдтэ гарай хүсөөр бүтээгдэдэг ажал үшөө ехэ. Малшадай кадрнууд тухай асуудал мүн лэ шухала. Түрүү дүй дүршэл хаа хаанагүй дэмжэхын тула манай промышленность ехэ туһаламжа хүргэхэ байгаа. Тэжээлдэ гидролизно дрожжо хэрэглэхын тула томо баагууд хэрэгтэй. Тэдэниие промышленность бүтээжэ шадаха гэжэ һанагдана.

Нүхэр ХОЛОД, Буряадай геологоуправлениин экспедициин геолог

Манай коллективэй 211 гэшүүн тус тустаа уялга абанхай. Энэ тоо олон гү, али үсөөн гү? Олон гэжэ хэлэхэ байнаб. 211 хүн коллективэйнгээ урдахи өөрынгөө уялга һайнаар мэдэрэнхэй, урдаа ямар зорилго табиһанаа тодорхойлжо, тэрэнээ бэелүүлхэ гэжэ хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана, ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхэ, өөрынгөө мэргэжэл һайнаар шудалха гэжэ оролдоно. Һүүлэй хоёр жэл соо 62 түрүүшүүлдэ, дүрбэн партиин, нэгэ таһагта коммунис ажалай ударнигай, коллективэй нэрэ зэргэ олгогдоо. Гэбэшье геологуудай дунда дэлгэрүүлэгдэһэн мүрысөөндэ горитой дутагдал бии. Үлүү ехэ шууяа гаргаха ушар үзэгдэнэ. Иигэжэ мүрысөө эмхидхэхэдэ ямар аша туһа үгэхэб. Хүн бүхэнтэй хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха, мүрысөөндэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хандаха эрилтэ миин хооһон үгэ болоод лэ, үлэшэһэн байгаа. Һайндэрэй урда бүлэг, бүлэг геологуудта ударнигай нэрэ зэргэ олгохо тон буруу ябадал үшөө хүсэд усадхагдаагүй. **Ямар хүндэ, юунэй түлөө, ямар амжалта туйлаһанайнь, түлөө хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдооб гэжэ коллективэй бусад гэшүүд мэдэхэ ёһотой.**

Нүхэр КУШНАРЕНКО, Хандагатайн леспромхозой бага комплексно бригадые даагша

Арга боломжоёо элирүүлэн хэрэглэхэ гэһэн зорилго манай бригада урдаа табяа һэн. Тиихын тула ажалай эмхидхэл һайжаруулха, шэнэ технологи, түрүү дүй дүршэл хэрэглэхэ хэрэгтэй байгаа. Алексей Павлович Кудряшовой участок ошожо, тэрэнэй дүй дүршэлтэй танилсаабди. Эндэмнай түрүү дүй дүршэлэй һургуули эмхидхэгдэһэн, олон бригаданууд энэ сургай модошоной бригадада ерэһэн байха. Өөрынгөө пункт ерэһэнэй һүүлээр арга боломжоёо хаража үзөөбди, тиигэжэ жэл соо 24 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ уялга абаа һэмди. Харин һүүлдэ тэрэнээ шэнэлжэ, 25 мянган кубометр бэлэдхэхэ гэжэ шиидээбди. Бидэнэр энэ уялгаяа дүүргээбди. Модо нарин зүрүүд болгон отолжо унагааха шэнэ арга хэрэглэһэнэй, техникэеэ һайнаар ашаглаһанай ашаар бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байнабди. 19 гара мянган кубометр модо бэлэдхэхэ түсэб 5 гаран мянган кубометрээр үлүүлэн дүүргэгдээ. Хараалһан хэмжээндээ хүрөөбди гэжэ һанаагаа амархагүйбди. Хара-Хүтэлэй модо бэлэдхэлэй пункт, манай бригада коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхэ уялга абанхай. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ гэжэ бүхы шадалаараа оролдохобди.

Нүхэр ДИВАНОВСКИЙ, ЛВРЗ-гэй аппаратна цехэй бригадые даагша

Заводоймнай 4720 түрүүшүүл коммунис ажалай ударнигай нэрэ солотой. Манай цех мүн лэ коммунис ажалай нэрэ зэргэтэй, абаһан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Мүрысөөндэ оролсоһон хүдэлмэришэд тус тустаа, мүн бригадаараа уялга абанхай. Бригадымнай гэшүүн бүхэн мэргэжэл шадабаряа, юрэнхы бэлэдхэлээ дээшэлүүлхэ, гэр бүлэдөө туһаламжа хүргэхэ, үхибүүдээ хүмүүжүүлхэ, «бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө, нэгэниинь бултанайнгаа түлөө» гэһэн ёһо гурим баримталан ажаллаха уялга абаад, тэрэнээ дүүргэхые оролдоно.

Нүхэр НИМАЕВ, Эрхирэгэй совхозой директор

Совхозой haалишад амжалта туйлан ажаллана. Һү haaха энэ жэлэй түсэб дүүргэгдээ. Ажалай түрүүшүүл, коммунис ажалай түлөө мүрысөөндэ хабаадагшадай эршэтэ ажалаар һайн үрэ дүн харуулагдана. Дулмажап Ширапсынгеева совхозоймнай замай залууршан гэжэ дэмы суурханагүй. Һү haалгые эрид дээшэлүүлхэ гэһэн тэрэнэй үүсхэлые haалишад халуунаар дэмжээ. Мүнөө тэрэнэй жэшээгээр 20 хүн ажаллана. Юрын энэ haалишан өөрынгөө ажал һайнаар мэдэдэг, малай тэжээл зүбөөр бүйлүүлжэ шададаг, ёһотой мастер юм. Һүнэй тоһолиг дээшэлүүлхэ гэжэ оролдоно, өөрынгөө дүй дүршэлдэ залуушуулые һургана. Комсомол басаган Бадмаевада туһаламжа хүргэжэ, эрхим haалишан болоторнь хүмүүжүүлээ. Мүнөө энэ залуу haалишан коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргые ажал хэрэгээрээ харюулна. Совхозой бүхы отделени, туһалбариин ажахын хүдэлмэришэд энэ мүрысөөндэ хабаадалсана.

* * *

«Электромашина» заводой завкомой түрүүлэгшэ **Безбородов**, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь **Иванов**, Улаан-Үдэ станциин локомотивна депогой машинист **Черников**, «Победа» гэжэ оёдолой комбинадай коммунис ажалай бригадые даагша **Тармаева** болон бусад нүхэд үгэ хэлээ.

Партиин обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

Коммунис ажалай ударнигуудай суглаанда хабаадагшад коммунис ажалай түлөө хүдэлөөе улам саашань дэлгэрүүлэн хүгжөөхые республикынгаа бүхы ажалшадые уряалһан Хандалга баталан абаба.

Түнхэнэй аймагай хүдөөгэй клубуудта, Культурын ордонуудта болон мал ажалай фермэнүүд дээгүүр соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри үбэлэй үедэ һайжаржа байһан һурагтай. Мүнөө эндэ соёлшодой республиканска съездые угтуулаи, ехэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябажа байнхай. Һаяхан уран һайханай харалга эндэ боложо дүүрэбэ. Энэ харалгада олохон коллектив болон гүйсэдхэгшэдшье уран шадабаритай байһанаа харуулаа. Илангаяа Тоорын клубайхид хатар наадажа, олонии баясуулаа. Эндэ буряад, монгол болон бэшэшье арадуудай хатарнууд гүйсэдхэгдөө. (Зүүн гарай зураг.)

Хэрэнэй дунда һургуулиин уран һайханай бүлгэмэйхид мүн лэ Түнхэн соогоо суурхана. Тэдэнэр Валентин Катаевай «Амаралтын гэртэ» гэһэн зүжэгые табяа. Багша Б. С. Егодуров Зайцевай ролиие ехэ һайнаар наадана. (Тэгэндэхи зураг).

Харалгада хабаадагшадай олонхинь республиканска харалгада хабаадалсаха эрхэ олобо. Тэдэнэй дунда гэрэй эзэн эхэнэр, ород арадай дуунуудые гүйсэдхэгшэ М. С. Софьина оролсоно. (Баруун талын зураг).

УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ V СЪЕЗДЫН УРДА ТЭЭ

Номой шэнжэлэл

ШАРАЙДАНЬ БЭШЭЭТЭЙ БЭШЭ ХА ЮМ...

Һаяхан Буряадай номой хэблэл үнинэй мэдээжэ уран зохёолшо, ульгам гуурһата журналист Гунгаа Чимитовэй очеркнуудай суглуулбари хэблэн гаргаба. Энэ номынь «Һайн хүнэй шарай» гэжэ нэрэтэй. Хүдөө гаража, хүлэг гуурһанайнгаа хүсэ мэдүүлхэ гэһэн Гунгаамнай маанартаа ямар һонин шэнэ юумэ асарба ааб, хүдөө зоной байдалые, хүгжэлтэ дэбжэлтые, хүсэл бодолые хэр һонёор, хэр уран гоёор бэшэбэ ааб гэжэ тэсэжэ ядан, урмашан баярлан, энээхэн номыень гартаа абажа, үнэтэ сагаан хуудаһануудыень удаахан иража эхилээ һэм.

Зүб даа, эндүүрээгүйб. Одоо жэгтэй һайхан зохёол гартамнаи ороо! Мүнөө үеын хүдөөгэй байдал, тэндэхи хүн зоной сэдьхэл бодол, урагшаа һанаатай ажал, илангаяа ажал хүдэлмэридөө,—ганцашье ажал хүдэлмэридөө бэшэ даа, хамаг бүхы юумэндэ,— үнэн сэхээр хандалга гэхэ гү, али коммунизмын шэнжэ гэжэ нэрлэгдэдэг шэнэ ёһоной хүсэ ехэтэйгээр лугшан сохилжо, урган һалбаржа байһые энэ багахан номой хуудаһан бүхэнһөө, очерк бүхэнһөө бүхы бэеэрээ мэдэрэгдэбэ. «Ерээдүй тээшэ алхам», «Һайн хүнэй шарай һаруул», «Тэмсэл соогуур» гэһэн очеркнуудыень уншахада, коммунизмын шэнжэ илангаяа элеэр, илангаяа тодо һайханаар сохилон байна.

«Ерээдүй тээшэ алхам» гэһэн томохон очерк соогоо Мухар-Шэбэрэй XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой свёкло ургуулдаг оньһожоруулмал звеное даагша Евсей Макарович Павлов тухай зүрхэ сэдьхэлэй изагуурһаа гараһан налархай дулаахан үгэнүүдые холбожо, ехэ нохоомжотойгоор, тон энхэрэлтэй зохидоор Гунгаамнай бэшэнэ. Евсей Макарович һайн дураараа даажа абаад, звено бүридхөөд, эсэхые мэдэнгүй, үдэр, һүнигүй, үргэһэ нойргүй ажаллана, нимэ эршэмтэй шанга ажалайнгаа ашар жэл бүри эрхим амжалта туйлана, тиигээд Кубань ошожо, суута свёклошон, Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Владимир Андреевич Светличнэтэй уулзана, дүй дүршэлыень халан абана. Урагшаа һанаатай Евсей Макаровичай ажал хүдэлмэри, сэдьхэл бодолойнь хүдэлсэ үнэншэмэ һайханаар, нюдэндэ торсолдомо тодоор бэшэгдээ.

«Һайн хүнэй шарай һаруул» гэһэн очерк соо коммунизмын шэнжэ мүн лэ тобойжо харагдана. Бэшүүр нютагай «Дружба» колхоз адууһа малаа ондо оруулхаяа бэлдэжэ байба. Гүрэндэ мал тушаалганай һүүлээр энэ колхоздо яар турэнхай, одоолшье һүүлһээнь үргэжэ бодхоохоор болоһон 61 толгой буруу үлэһэн байгаа. Олон мянган толгой адууһа малай дунда хэды арбаад ахир туранхай мал дайралдангүй яахань даа, тэрэшье гайхалтай бэшэ. Харин ондоо юумэн гайхалтай. Эдэ үргүүлһэн буруунуудые ондо оруулханшье (үбэлэй хүйтэние тэсэнгүй, хэзээшье үхэжэл һалаха ха юм), гүрэндэ тушааханшье (тиимэ туранхай мал тушаахада даншье һаа эмин хайра) хэлсээтэй болоод, колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй яахашье мүрөө оложо ядажа байтарнь, наһаараа мал хэража ябаһан Абидуев үбгэжөөл гэнтэ иигэжэ хэлээ ха юм:

— Би харууһалһуулши даа. Ондо оруулжал абаа һаа, ерэхэ хабар, зун, намартаа 350—400 килограмм шэгнүүртэй болгожо, гүрэндэ худалдахадаа, одоол артельдээ бариниша асарха бшуубди. Мүнөө юунш бэшэ, һанда худалдаһанай үрэгүй. Бил хараһуу, мал болгохол байхаб..

Бадмажаб үбгэжөөл хүгшэнтэеэ тэдэ буруунуудые бөөмэйлхэ тооной оролдожо өөдэнь болгоод, хагсуу хүйтэн үбэлэй сагта амидынь шэгнүүрые сүүдхэдээ 850 граммаар нэмээжэ шадаһан байна бшуу. Улад зонойнгоо, колхоз нютагайнгаа ажал хэрэгтэ үнэн зүрхэнһөө һанаагаа зобожо, хүшэр ажалһаа, бэрхэшээлһээ айнгүй, эгээн хүндэ юумэ даажа хүдэлһэн энээхэн буряад үбгэн хүгшэн хоёрнай, магад өөһэдөөшье ойлгонгүй, суута Гагановагай үнэтэ үүсхэл дагажа, шэнэ ёһоной, коммунис ёһоной шэнжэ харуулба хэ юм.

«Тэмсэл соогуур» гэһэн очерк соо Суулгын совхозой суута кукурузашан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Дамба Жанаевич Жанаевай алдарта һайхан ажал хүдэлмэри, сэдьхэл бодолойнь хүдэлсэ тухай уран гоёор, зүрилдөө тэмсэлтэйгээр бэшэгдэнхэй. Энэ очерк ехэ һайнаар, рассказһаа дутуугүй уранаар бэшэгдэһэн байна.

Юрэнхыдөө очерк гээшые нимээр, доторой зүрилдөө тэмсэлтэйгээр, сэдьхэл бодолой хүдэлсэтэйгөөр, уран гоёор гэхэ юм гү. богонёор хэлэхэдэ, расскаж шэнгеэр бэшэдэг һаа, ехэл һайн байха һэн гэжэ һанадагби. Гунгаагай ном соохи очеркнуудһаа мүн «Эхын омогорхол», «Ерээдүй тээшэ алхам» гэһэн очеркнуудынь яһала һайнаар, рассказда дүтэрхы ошомоор бэшэгдээ гэхэдэ болохо. Бэшэниинь зураглалай маягтайгаар бэшэгдэһэн.

Гунгаа Чимитовэй энэ ном уншаад байхадаа, нүхэрнай дэмы зоргондоо хүдөө гараагүй, тэндэ ошоод, хэхэ юумэеэ хэжэ, зохёолшо-журналистын дүүргэхэ үүргые дүүргэжэ, коммунизмын һудал барилсажа байгаа юм байна гэһэн урматай баяртай бодол һанаанда ороодхино.

Зүгөөр... «Зүгөөр» гэжэ эхилээ һэн хойноо, нэгэ хэдыхэн үгэ шүүмжэлэлэй талаар хэлэхэл ушартай бологдобо ха. Юундэб гэхэдэ, мүнөөнэй шүүмжэлэгшэд урданай шүүмжэлэгшэд мэтэ нэгэн гээ һаа, «амтатай саахар эдюулһээр эдюулшэдэггүй», хоёр гээ һаа, «бодохоо болиторнь шэнэһэн шидамаар сохиһоор сохишодоггүй», харин «амтатай саахар эдюулэд гээд, һүүлдэнь бага-саға бургааһаханаар шабхуурдаад» орхидог ха юм. Энэ шэнын шүүмжэлэгшэдэй жэшээһээ һургаал абаад, иигэжэ хэлээбди: «Гунгаагай ном һайн, яһала һайн, зүгөөр... нэгэ хэдыхэн адаряатай». Тэдээхэн адаряануудынь аляахан багтань эшээлээ юм дааб гээд хаража үзеэл даа. Нэн түрүүн хамаг очеркнуудынь заал һаа рассказуудай шэнээн хүсэтэй, рассказуудай шэнээн уран гоё байха ёһотой гэһэн эрилтэ табижа шадахагүй һэн хойноо, (юундэб гэхэдэ, энэмнай тусгаар очеркнуудай ном байна бшуу) зарим очеркнууд соонь дайралдаһан таагүй үгэнүүд болон мэдүүлэлнүүд тухай дурдая.

Жэшээлээ һаа «Эхын омогорхол» гэһэн очерк соо Мэдэгмаа хээтэй гэжэ хүгшэн үһан буряад хэлээр, бад гэмэ зохидоор хөөрэжэ һуутараа, уран зохёолшын баалалтаар гэнтэ иигэжэ дуугарха юм: «....Дайн гээшэ үнэн сэхэ, бэеэ үгэнги байлгын, эрэлхэг зоригой агуухэ шалгалта болоо бэлэй. ...Эгээл эрхим колхозниугуднай үнэн хэрэгээ, эрхэ сүлөөгөө хамгаалхаа аюулта дайндэ мордоо бэлэй». Ёһотойл элидхэлшын хойрог хэлэн. «Мм-даа, шамайе!» гэжэ байжа, хэмгүй зохидоор, үһан буряадаар хөөрэжэ һууһан хүгшэнэй гэнтэ элидхэлшын хэлээр, модохир хуурайгаар дуугархадань, һөөл таагүй байхаһаа гадна, оройдоо үнэншэмөөр бэшэ болошоно. Энэ жэнхэни буряад хүгшэнэй түрэлхи һайхан хэлыень хаһаһан хубилгаһан бэеэрээ, элидхэлшын модохир мохоо хэлэндэ һургахадаа Гунгаамнай номойнгоо шанарые балайшье дээшэлүүлээ гэхээр бэшэ байна даа. Гадна, энээхэн очерк соогоо «электричество», «зайн гал» гээд юундэшьеб, энэ үгые хоёр ондоогоор бэшэнэ. Зүбөөрөө һаа, «зайн гал» гээд ябаха зэргэтэй байгаа. Тиигээд саашаа «Түрүү отарада» гэһэн очерк соо: «...зундаа шахажа таргалуулаад, хурьгадаа һанда тушааха...» гэжэ хэлэгдэнэ. Теэд гахайн поршоонхонууд бэшэ һэн хойнонь, хурьгадые шахажа таргалуулдаггүй, харин бэлшээжэ таргалуулдаг байгаа ёһотой, гэбэшье хурьгадые һанда тушааханьяаһан харамтай, ямар амин хайра амитад байха гээшэб! Тиихэһээ байтагай түлгэнүүдыешье тушааханьхайратай, олзо багатай байха шэнги һанагдана. Магад Түгнын «Знамя Ленина» колхоз тиимэшүү шэнэ заншалтай болоо юм аалам бы, яажа мэдэхэб. «Һайн хүнэй шарай һаруул» гэһэн очерк соо баһа нэгэ нимэ модохир мэдүүлэл гэхэ юм гү, али хүсэд мэдүүлэл боложо шадаагүй юумэ дэйралдана: «Үглөөдэрынь буруу харадаг Б. Б. Абидуевай хүдэлмэрилдэг фермэдэ ошобоб». Эгээл энээхэн «хүдэлмэрилдэг» гэһэн үгыень абажа хаяжархёо һаа, хамаг юумэн хуу һуури байрадаа орошохо, мэдүүлэлшье мэдүүлэл шэнги боложо тохошорхо бэлэй. «Наранай элшэһээ дулаа нэбшээн...» гэһэн очерк дотор: «...шанарай түлөө, ехэ ургасын түлөө зүрхөө үбдэхэгүй...» гээд бэшэгдэнхэй. Эгээл энээхэн мэдүүлэлээ бэшэжэ һуутарнь, Гунгаамнай нэгэ заяа муутань гэнтэ ехээр сошоожо, «һанаагаа зобохогүй, һаналаа табихагүй» гэһэн буряад үгыень харата муухайгаар мартуулһан янзатай. Баггүй ехээр бард гэһэн Гунгаамнай барас шэнгеэр бажаганажа, хараажа һуугаад лэ, «сердцем не болеет» гэһэн ород үгые байшан хотоһоо бархиртар бажуужа асарһан бэеэрээ, орилтор, шашхатар оршуулһан бэеэрээ, нюдөө анижа ерээд лэ табижархёо юм байна гэжэ хэлсээл даа. «Зүрхөө үбдэхэгүй» гэһэн үгэнь юрэдөөл энэ мэдүүлэл соогоо таарагүй гэжэ богонёор тобшолон хэлэе. Мүн саашаа: «...механизатор бүхэнтэй тус тустай хөөрэлдөөн...» гэһэн байна. Энэнь баһал таагүй шэнги. «Тус тустай» гэһэн үгэнь мэдүүлэлые муу болгохоһоо бэшэ ямар туһатайб?

Энээхэн бэшэлгээ дүүргэхэ дээрээ нэгэ арсалдаатай баримтада анхаралаа хандуулмаар байна. Энэмнай юун гээшэб гэхэдэ, Гунгаа Чимитов «Һайн хүнэй шарай һаруул» гэжэ очерк соогоо: «Һайн хүнэй шарай һаруул, муу хүнэй шарай бүрүүл» гэһэн оньһон үгэ буряад зоной дунда бии ха юм» гэжэ бэшэнэ. Теэд һайн хүнэй шарай заал һаа, һаруул байдаг, муу хүнэй шарай заал һаа. бүрүүл байдаг гэһэн тобшолол хэхэдэ хэр зүбтэй гээшэб? Минии һанахада, зүбтэй бэшэл шэнги байна. Яахадааб гэхэдэ, бүрүүл шарайтайшье һаа, али тухай һайн хүнүүд ябадаг гээшэб, һаруул шарайтайшье һаа, али тухай муу хүнүүд ябадаг гээшэб! Энэ талаар жэшээ харуулаадшье яалайб даа.

Б. МУНГОНОВ.

ТООСООН

Владимир ПЕТОНОВ

(Пароди)

Шинии тоомгүй тэршээ дээр
Минии тоомгүй тэршээе.
Солото боксёр Баторкын,
Солбон, Чингис, Баиркын,
Алибаа мунинха тэршээе...
Бадмаевай бодолой ухаансар дээр,
Базаровай һанаамгай бэрхые...

(Ч. Цыдендамбаев).

Үсхэхэ, хубааха, хороохо
Үйлэнүүд яһала олон ха юм.
Тоо бодолгын үйлэнүүдые
Тооложо эхилбэб, юрэдөө.
Хонгор һайхан дэлхэй дээр
Хэрэгтэйшье, хэрэггүйшье зохёолнууд
Хэды бэшэгдэнэб даа, нүхэд.
Һаяханай би Союздаа
Һалһа хүлһэ гаратараа
Хүгшэн, залуугүй зохёолшодто
Хороолгын, үсхэлгын, хубаалгын
Хэмгүй тоосоо харуулаа һэм.
Арбан хургаа арбайлган,
Табан хургаа тарбайлган,
Долёоборхоноо долёожо байгаад,
Шэгшыхэн бүхэнөө шатанлган,
Шоото, барбаадай хэрэглэн,
Өөдөө хаража үсхэбэб,
Уруугаа хаража ухамайлбаб.
Бадмаевай ёгтото ухаансар дээрэ
Базаровой бодолгото бэрхые,
Ангабаевай аалиие,
Дамдиновай далайсые
Данриин дабхистайе,
Дулмын «дуумайдладагые»,
Намжилай намжарые,
Намжиловай наринние
Нэмээгээ хада,
Нээрээ хэды гоё һэн бэ.
Үбгэн Балдаевай үльгэршые
Абгайн түргэнһөө хороогоод,
Аполлоной онтохошондо,
Улановай удамаршанда
Ухаансар Анчигайнь бэрхые,
Туденовэйнь түлхисэтэйдэ үсхөөд,
Батажабайн бүтээсэтэйһээ
Барадиин мэргые «хаһаад»,
Африканайнь абьяастайе,
Улзытуевайнь уянтай хубаагаад,
Жимбиевэйнь зоримгойе хабсаргая.
Яаһан уран сэсэн,
Яаһан һанаамгай бэрхэ
Ямар эбтэй эетэй
Яһалхан бүлэ болохо һэм бэ!
Зай, хүрөө болоо бэшэ аал даа.
Заримыень халта дурдаад,
Нүгөөдүүлыень мартажашье магадбди.
Зүгөөр бэеэ мартан алдабаб.
Сальдо, бульдонь дүүрэхэнь,
Саашань орой бү мартая!

ТАЛЫН АЯЛГА ДОРО...

Агын буряадай национальна округой соёлой Байшан соо табан хоногой туршада үргэлжэлһэн уран һайханай харалгада ерэгшэд, мүн тэрэнние һонирхогшод олон байба. Самодеятельностиин артистнарай бэлиг шадабари бүришье һаа һонин. Тиимэ бэрхэ дуушад, хатар наада харуулагшад хүдөөдэмнай олон.

Округой энэ харалгада арба гаран коллектив, 800 гаран хүн хабаадалсаа. Эдэнэрэй дунда колхоз, совхозуудай түрүү малшад болон бусад байлсаа. Хара-Шэбэрэй Кировэй нэрэмжэтэ, Зугаалайн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай уран һайханай самодеятельностиин коллективүүдэй программа алишье талаараа һонирхолтой, олон янзын жанртай байһаараа харалгада шалгараа.

Эдэ колхозуудай, мүн Агын багшанарай училищиин дэргэдэхи арадай филармониин болон бусад коллективүүдэй эрхим дуушад, хатаршад, шүлэгшэд хамта 140 хүн Шэтэ хотодо болохо областиин уран һайханай самодеятельностьдэ хабаадалсахаар бэлэдхэжэ байна.

Округой арадай театр ород ба буряад хэлэн дээрэ зүжэгүүдые бэлдэнэ. Дондок-Ринчин Намжилоной, Базар Барадинай 1919—1920 онуудай үеэр бэшэһэн «Жэгдэн» болон бусад зүжэгүүдые областиин харалгада табихаар бэлдэжэ байна.

Б. ДАРЖАИН.

МАЛШАДАЙ ЭРИЛТЭДЭ—МАША АНХАРАЛ

Манай аймаг дотор газетэ, журналнуудые захилга дүүрэнтэжэ байна. Энэ һарын эхинэй мэдээгээр хараад үзэхэдэ, аймаг дотор 1000 хүн бүхэндэ дунда зэргээр ?00 хэһэг газетэ, журнал хүртэһэн байба. Энэ үе соо захилга үргэлжэлөө. Зарим нютагуудта энэ тоо үшөөшье ехэ байха. Жэшээнь, Нарһатын совхозой 4-дэхи фермэдэ, «Победа», «Коммунизм», «Дружба» колхозуудта, Яруунын совхоздо 1000 хүн бүхэндэ 750—960 хэһэг газетэ, журнал захигданхай. Мүн хүдөө ажахын хэблэл нёдондонойхиһоо олоор захигдана.

Ажалшадай газетэ, журналнуудые олоор захиха бүринь, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалга улам ехэ болоно. Эдээние саг соонь захигшадта жэншэдгүй тарааха хэрэгтэй. Илангаяа колхоз, совхозуудай түбэй һууринуудһаа холуур мал ажалда хүдэлжэ байгшадта захилыень (газетэ, журналнуудыень) саг соонь хүргэхэ гээшэ тон шухала. Манай аймаг дотор энэ хэрэг һайнаар табигданхай гэхын аргагүй. Ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэ энэ асуудал оло дахин табигдадаг, республикыншье, нютагайшье газетэнүүдэй хуудаһануудта дохёо мэдээсэлнүүд толилогдодог байгаа. Теэд зарим колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд малшадай эдэ эрилтэдэ анхаралаа табидаггүй байһан. Эгээл нимэһээ хэлхеэ холбооной зурганай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организаци энэ асуудалда колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй анхарал хандуулха гэһэн байна. Энэ зорилгоор тусгаар шалгалта эмхидхээбди. Нарһатын совхозой 2, 3-дахи фермэнүүдэй гүүртэ, отарануудта газетэ, журналнуудые, бэшэг тамга хэр абаашагданаб гэжэ хоёр үдэр соо шалгаһан байгаабди.

Нарһатын совхозой 3-дахи фермын Хэргэндэ гэжэ нютагтахи һаалиин фермэ ерэбэбди. Газетэ, журналнуудые захигшадтань ямараар хүргэгдэнэб гэжэ шалгахаһаа гадна, мүн малшадай культурна эрилтэ ямар зэргээр хангагданаб гэжэ харалсаабди. Эндэхид 5—10 хоноһон хойно газетэ, журналнуудаа абадаг гэжэ элирээ. Үдэр бүри эдэниие асарха арга байгаа гү? Байгаа. Нарһата тосхонһоо Хэргэндэ хүрэтэр һүнэй машина үдэр бүри ябажа байдаг. Энэ фермэдэ культбааза бии, тэндэнь стационарна киногой аппаратура бии. Теэд 1963 оной сентябрь һараһаа эндэ кино харуулагданагүй. Эндэ һуудаг 12 бүлын гурбаниинь радиоприемнигтой. Гэтэр айл бүхэндэ радио оруулжа боломоор байгаа. Жэмса Дугаровай «Родина-57» гэжэ радиоприемнигһоо репродукторнуудые табижа боломоор. Гадна энэ Хэргэндэ нютагта лекци, хөөрэлдөөн гэхэ мэтын ойлгуулалмжын хүдэлмэри ябуулагдадаггүй, политическэ һуралсал тухай хэлэлтэшьегүй нааб даа. Гэбэшье энэмнай 20 гаран хүдэлмэрилэгшэдтэй томо гэрнүүдэй нэгэн юм. Энэ совхозой партийна, комсомолой, профсоюзай организацинууд энэ хэрэгтэ һаналаа табинагүйл даа.

Саашань Ута Хүндын, Мойсын гүүртэнүүдтэ хүрэбэбди. Эндэхи гүүртые даагша Цыремпил Дабаевтай, тэндэхи һаалишадтай уулзажа хөөрэлдэгдэбэ. Малшадта газетэ, журнал асарха, тэдэнэй культурна эрилтэ хангаха талаар мүн лэ Хэргэндэ нютагайхидал адлирхуу байба. Эндэ радиоприёмнигшье, банишье гэжэ үгы. Эндэхид автолавка ерүүлхэ эрилтэ хэһэн байна. Мүн Мойсодо ларёк нээхээр саг болоо гэжэ захиба.

Гэдэргээ Соолгото нютагай хонишодто хүрэһөөр бусаабди. Бидэнэр минии лэ шалгагшад ябаа бэшэ, харин газетэ, журналнуудые, ном һудар абажа ябаа һэмди. Малшад, хонишод мүргүй һонирходог, абадаг байба.

Хэлхеэ холбооной нүүдэл отделениин гол түлэб ябадаг харгы шадарай малай гүүртэ, отарануудаар ябагдаа гээшэ. Газетэ, журналнуудые тарааха пунктнуудые саашадаа олошоруулха зорилго мүн табиһан байгаабди.

Нарһатын совхозой 2, 3-дахи фермэнүүдэй гүүртэ, отарануудаар ябажа, хэблэл ямараар тараагданаб, захигшадтаа хэр хүргэгдэнэб гэжэ шалгажа үзэбэбди. Теэд ганса энэ совхоздо нимэ дутагдалнууд обёорогдоо гэхын аргагүй. Яруунын, Писангын совхозуудташье, «Дружба» колхоздошье нимэрхүү дутагдалнууд бии гэжэ тобшололтой.

П. ЕШЕЕВ.

ХОЙТО ГОЛ ХОЛО БҮ ГЭГДЭГ!

Хойто Гол Түнхэнэй бэшэ тосхонуудһаа дутуугүй, хүн зон олонтой. Гээшье һаа, бусад нютагуудһаа таһархай холо, шоссей харгыгүй газарта оршодог. Тиимэһээ тэндэхи хүн зон захиһан газетэ, журналаа хэдэн хоногоор абангүй һууха ушартай болодог. Эндэ хэлхеэ холбооной таһагай үгы дээрэһээ эмээл морёор Туран тосхон долоон хоногто хоёр дахин ошожо, почто асарха баатай бологдодог байна. Хэрбээ зундаа, хабар, намартаа хура бороогой орохолоор үһа гол үерлэжэ, почто абалга хаагдашадаг гээшэ.

Тус тосхоной клуб хододоо шахуу хаалгатай байдаг, юундэб гэхэдэ, даагша байхагүй. Харин хүүгэдэй саадай хүмүүжүүлэгшээр Улаан-Үдын багшанарай училищи дүүргэһэн Галина басаган ерэһэн юм. Галина Бильдуевагай үүсхэлээр клубай дэргэдэ уран һайханай самодеятельностиин бүлгэм бии болгогдоод, тосхоной залуушуул тэрэнэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо. Тэдэнэр һайндэрнүүдтэ, амаралтын гү, субботын үдэрнүүдтэ концерт харуулжа, нютагайнгаа зониие баясуулна.

Нютагай интеллигенци, аймгүйсэдкомой культурын таһаг нүхэр Бильдуевагай үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, Хойто Гол нютагта культурын хүдэлмэри һайжаруулха талаар зохихо хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэжэ байдаг һаань, эндэхи арад зон тэрээндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байгаал.

Мүн энэ нютагта библиотекэшьегүй байһаар. Хойто Гол холо гэгдэнгүй, зохихо газарһаа анхарагдахаар болоо.

Д. ЛЫГДЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

КУЛЬТУРНА ХОЛБОО БАРИСАА САШАДАНЬ ҮРГЭДХЭХЫН ТҮЛӨӨ

Культурна холбоо байгуулха гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын хөөрөөн

1964 ондо бусад гүрэнүүдтэй Советскэ Союзай научна болон культурна холбоо барисаа байгуулгын хүгжэлтэ ямар шэнжэтэй байгааб, мүн саашадаа ямар байхаб. гэһэн асуудалтайгаар ТАСС-ай корреспондент С. Лубо гэгшэ Гадаадын оронуудтай культурна холбоо байгуулха талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. К. Романовскида хандаһан байна.

—Үнгэрһэн жэлдэ манай культурна харилсаа холбоо байгуулха ябадал улам саашадаа хүгжөөгдэһэн байна,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.— Социалис оронуудтай харилсаа холбоон илангаяа һайнаар хүгжөө. Хэдэн мянган совет эрдэмтэд, багшанар, искусствын ажал ябуулагшад, студентнүүд, спортсменүүд аха дүү оронуудта ошоһон, тэдэ оронуудай олон тоото түлөөлэгшэд манай орондо ерэһэн байна.

Эрдэм, наукын талаар харилсаа холбоон илангаяа һайнаар, амжалтатайгаар хүгжөөгдөө гэжэ тэмдэглэхэ байнаб гээд нүхэр Романовский хэлэбэ.

Совет научна эмхи зургаанууд социалис оронуудай эрдэмтэдтэй хамта гушаад гаран тон шухала асуудалнуудые — газар дэлхэйе тойрон дабшадаг хэмэл одонуудай хойноһоо ажаглалта болон полупроводнигуудай физикэһээ эхилээд, микробиологи болон элдэб арадуудай национальна культурануудай харилсаа холбооной асуудалнууд хүрэтэр иимэ олон шухала юумэнүүдые шиидхэжэ байдаг. Газарай гүн гүнзэгы соо байһан ашагта малтамалнуудые бэдэрэн олохо ба ашаглаха мэтын орёо асуудалнуудшье тэдэнтэй сүг шиидхэгдэнэ. 1918 онһоо 1963 он хүрэтэрхи советско-чехословацка харилсаануудай гол асуудалнуудые элиишэлһэн статьянуудай суглуулбари хэблэн гаргаха ехэ хүдэлмэри мэнэ һаяхан дүүргэһэн байна.

Уран бэлигтэ интеллигенциин хоорондохи хани харилсаан энэ жэлдэ ехэ амжалтатайгаар ябуулагдаа. Совет кинематографистнууд ГДР-эй, Польшын, Кубын түлөөлэгшэд бологшо хани нүхэдтэеэ хамта «Ленин Поронинодо», «Карл Маркс», «Я—Куба» гэһэн кинофильмнүүдые бэлэдхэһэн юм. Манай болон Чехословакиин уран зохёолшод литературын хүгжэхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн, мүн композиторнууд Румыниин хүгжэмшэдтэй хүгжэмэй творчествын байдал болон уг зорилго тушаа һанамжануудаа андалдаһан байна.

Үнгэрһэн 1964 оние хаража үзэхэдөө, Ази болон Африка түбиинүүдэй оронуудтай харилсаа байгуулха талаар ашаг үрэ ехэтэй жэл байгаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Непал, Тунис, Кени, Конгын Республика (Браззавиль), Бурунди гэхэ мэтын гүрэнүүдтэй культурна харилсаа холбоо байгуулха хэлсээн дээрэ эгээ түрүүшынхеэ гар табигдаа. Эдэ гүрэнүүдтэй харилсаа холбоо байгуулгада национальна мэргэжэлтэдэй кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэг ехэ һуури эзэлнэ. СССР-эй туһаламжатайгаар жараад гаран һургуули болон научна центр баригдаһан гү, али баригдажа дүүргэхэ болоод байна. Энэ жэлдэ Ази, Африкын болон Латиин Америкын оронуудһаа ерэһэн 1500-гаад хүбүүд, басагад совет дээдэ һургуулинуудта абтаһан байха юм.

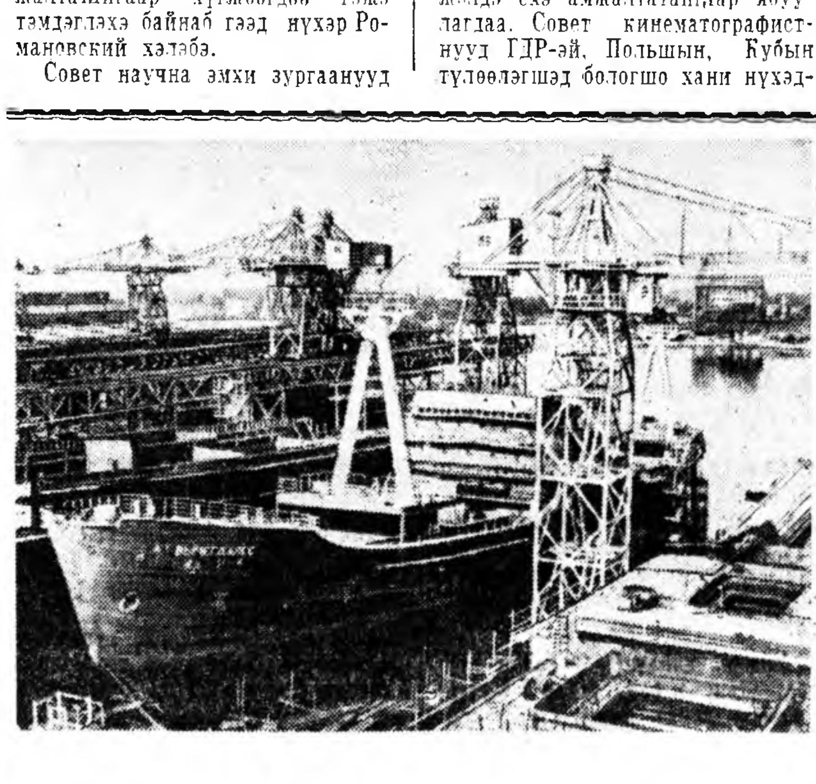
Искусствын талаар харилсаа холбоон ехэ һонирхолтойгоор байгуулагдана. Камбоджын королевскэ балет, Гвинейн хатар танцын ансамбль, Индиин артистнууд, ОАР-ай куклын театр СССР-тэ ехэ амжалтатайгаар наада зугаагаа харуулһан байна. Тэдэнэр хадаа эдэ гүрэнүүдэй арадуудай национальна культурын амжалта туйлаһаниие ехэ һайнаар харуулжа шадаа.

Культурын, наукын талаар капиталис оронуудтай байгуулагдаһан харилсаа холбоонуудые амжалтатайгаар ябуулагдаа гэжэ тоолоходо болоно. Үнгэрһэн жэлэй турша соо эрдэм, наукын элдэб асуудалнууд тушаа Англиин, Франциин, США-гай, Японой болон бусад гүрэнүүдэй эрдэмтэдтэй уулзалганууд СССР-тэшье, мүн тэдэ оронуудташье болоһон юм.

Совет артистнуудай коллективүүдэй болон тус тус гүйсэдхэгшэдэй хилын саагуур амжалтатайгаар бэлиг шадабаряа харуулжа ябаһан тухайнь энэ богонихон хөөрөөн соогоо дууһыень дурдаха аргагүй байна. СССР-эй Ехэ театрай Итали ошоһон, «Ла скала» театрай манай гүрэндэ ерэһэн ушарые шухала гэжэ тоолоходо болохо байна. СССР Венгриин Арадай Республика хоёрой хоорондо 1965 ондо культурна болон научна харилсаа холбоо байгуулха түсэб мэнэ һаяшаг Москвада баталагдаба. Мүн иимэ түсэб Польшын Республикатай декабрь һарада баталагдааһэн. Тэрэнэй һүүлээр СССР Чехословаки хоёрой хоорондо ерэхэ жэлдэ болон ойрын табан жэл соо харилсаа холбоо байгуулха түсэб Прагада баталагдаа.

1965 ондо бусад гүрэнүүдтэй Советскэ Союзай культурна болон научна харилсаа холбоо байгуулха ябадал саашадаа хүгжөөгдэжэ, арадуудай хоорондын хани харилсаанай һайжарха хэрэгтэ, эб найрамдалай хэрэгтэ, амгалан тайбанаар, зэргэ оршон байха заяа һайнтай хэрэгэй һайжарха ябадалда тон ехэ туһа болохо байна.

(ТАСС).

Польшын арадай республика. Советскэ Союзай захилаар баригдажа байһан «Вычегдалес» судна. Энэмнай ой модо шэрэдэг байха юм. СССР Польшо хоёрой хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаан улам хүгжэнэ.

АПН-нэй фото.

Ц. ДАМДИНОВ

ТҮРЭЛЫНЬ ТҮШЭЛГЭ БОЛОБОГҮЙ

(Нэгэ актитай зүжэг)

1. ДАРМА — үхэршэн.
2. ГУНГАР—хүдөө ажахын техникумдэ һуража байһан комсомол хүбүүн.
3. ВАЛЯ—баһа энэ һургуулида һуража байдаг басаган.
4. ДАРИ — Дармын һамган, үхэршэн.
5. РАБДАН—отарые даагша.

Зунай саг. Совхозой хонишодой байрада болоһон хэрэг. Ойтой, бургааһатай хадын хормойдо малай байра. Муухан хубсаһатай Гунгар газаа умывальнигта гараа угаана. Дарма гэртэһээ һоггуухан гаража, гэрэй хэрэлсээ дээрэ һуужа, тамхи татана.

ДАРМА: Таанад һургууляа дүүргээд, нигэжэ танэжэ ябанад гүт?

ГУНГАР: Һара соо суг байтараа һураа үгы аад, гэнтэ яадаһантнай хүрэбэб? Бидэ мүнөө һуражал ябана гээшэбди.

ДАРМА: Һа-һа-һа! Һуража гэнэ гүш даа?... Үхэрэй шабааһа арилгажа, кормушка соо һолоомо, ооторьбо зүүража һурадаг һургуули юм һаань, намда заалгаад, гэртээ байгыт!

ГУНГАР: Наһатай зон ойлгоногүй ёһотойт.

ДАРМА: Юун гэжэ?... Үхэрэй ууса дээрэ үзэг, тоо бэшээтэй юм гэхээе һанаа гүш?

ГУНГАР: Һургууляа дүүргэхэдээ хүдөөгэй ажал шудаланхай байхадамнай һайн бэшэ юм гү?.. Тандал адли үхэрэй уусада үзэг, ном бэдэржэ ябаха болоо һаа, бэрхэтэй. Танай хаража ябаһан үхэрнүүдые манда абажа үгэһэн байна. Бидэ мүнөө ямар аргаар, хайшан гээ һаа, түргэн таргалха байнаб гэжэ танһаа зүбшөөл, һургаал абаха хүсэлэнтэй ха юмбибди.

ДАРМА: Мал гээшэ янза бүриин хоол эдихэдээ түргэн таргалдаг юм гэжэ мэдэхэгүй юм гүш?

ГУНГАР: Эгээл зүб хэлэжэрхибэт. Адуулангүй, малаа зоргоорнь табижархёод, малайнгаа хоол хайра гамгүйгөөр дууһажа байһан ушар яһала харагданал даа.

ДАРМА: Намайе дайрана гүш?

ГУНГАР: Дайражашье болоһон байхаб. Юуб гэхэдэ, энэ хойно, хоёр газар, хүхэ зелёнко тариһаниинь хара шорой болотор малда эдюулһэншье, гэшхүүлжэ дууһаһан байнат. Мүнөө һара соо малайнгаа хоолынь дутаагаад байнат.

ДАРМА: Намайе зэмэдэ оруулха һанаатай гүш? Тугаар гараһан тугал, мүнөө гараһан мэнгээрһэн гээшэш. Ши шамда ухаа бү заа!

ГУНГАР: Харин би түрүүн ерээд байхадаа, танһаа ехэ юумэ заалгажа абахамни гэжэ баяртай байһан хүм, теэд ёгто үгэһөө бэшэ юумэ дуулагагүйб. Үнэн руунь хэлэхэ болоо һаа, эндэ зуу гаран үхэрнүүдые таргалуулжа, гүрэндэ тушааха гэжэ совхоз тусгаар тэһалжа асарһан байна. Теэд тэрэ малай ооторьбо нормыень танай үмсын малнууд эдижэ дууһаа.

ДАРМА: Юун, юун гэнэш? Хаанаһаа ерээд, хэндэ заабари үгэжэ байнаш?! Шамайе һургуулиһаатнай ноён болгожо эндэ эльгээгүй, харин шабааһа түүжэ һурахытнай эльгээ! Ойлгоо гүш?.. Минии үхэрнүүд шамһаа эдихэ юумэ эрижэ, шинии тархиишни үһэ зулгаана гү?

ГУНГАР: Танние эндэһээ зөөгты гээд, Рабдан хэлээ һэмнай...

ДАРМА: Фа, фа, фа-агай тадхай! Тамнай хэн аад, зарлиг үгэжэ байнат?! (ёгтолно). Тонил, хара хамхуул! Минии хаража байһан мал абахам гэжэ ябажа гүйгөө гүш?

ГУНГАР: Хооһоор хаалтатай байһан малыень абажа адуула гэхэдэнь абаа һэм. Намда муу һанаха юумэгүй! (Гунгар гарана).

ДАРМА: (бодолгото болоно). Хэн энээндэ хэлэхэ ёһотойб! Рабдан?.. Рабдан—түрэһэн ахымни хүбүүн, энэ гүүртын ноён. Намайе тиимэ бэлэхэнээр эндэһээ ябуулхаб гэжэ бү һанаг... (Тэргын абяан гарана. Дарма шагнаархана). Энэ хэн ерэхэ ёһотойб?.. (Талаар харана). Дари ерэбэ бии! Теэд юун тэргээ?..

ДАРИ: (ерэнэ): Мэнэ гэһээр зөөжэ ерэгты гэнэ.

ДАРМА: Шамһаа гараа ёһотой!.. Хэн зөөгты гэнэб?

ДАРИ: Юу хэжэ тэндэ миин байнат гэжэ ехэ сухалдана. Мал үгэхэдэ тэрэнээ ёһоор хаража шадахагүй һэн хойноо, ондоо хүдэлмэридэ орохо болоот гэнэ. Шинии түлөө хараалгааб.

ДАРМА: Хэн, хэн гэжэ асуунаб? (Хашхарна).

ДАРИ: Рабдан! Танай ахын хүбүүн! Мал хара, ой зайгаад яахашниб гэжэ, би шамда хэлэгшэ бэшэ һэн гүб!

ДАРМА: Болоо, тэрэ тарян дээрэшни харин үмсымнай мал таргалаа. Гахайдал адли болотороо таргалаа...

ДАРИ: Рабдан мүнөө ерэхэ, тэрэ зелёнко тухайгаа....

ДАРМА: Яагаад орхихо һэм! Малда эдюулхэ гэжэ тариһан юм бэшэ гү!.. Эдюулээб, өөрынгөөшье мал мартаагүйб. Юун болоо юм! Намайе зэмэлээд, юумэндэ оруулжа шадахагүй. Ахаһаа, үдэртөө 800—900 грамм шэгнүүриинь нэмээхэ гэжэ ябажа гүйлдэхэ, эдэнь хара шорой эдеэд таргалха юм гү?

ДАРИ: Баһа ямар ажалда оруулхая һанла юм. Рабданай ерэхэдэ хэлсэнэ бэзэш.

ДАРМА: Малаа һөөргэнь абахамни! Үшөө Гунгар эндэһээ үлдэхэ һанаатай байна. Хэмнай хэнээ үлдэгшэ ааб?!

ДАРИ: Рабдан малшанаар уулзажа байна. (Гараа һарабшалан харана). Мал шэгнэхээе ерээ ёһотой.

ДАРМА: Тэрэ мал шэгнэдэг Доржонь хаана ошоод өөрөө ерээб, али Доржоёо баһа гаргаа гү?

ДАРИ: Доржые гурбадахи фермэдэ ошо гэжэ байна һэн. Тэндэ ошоо ёһотой. (Дарма хажуу тээшээ боложо харана).

ДАРМА: Зоргоороо тарян дээрэ байһан минии мал, мүнөө энэ һара соо ондоо хүнэй гарта ороод байхадаа балайшье таргалһан байхагүй. Намайе ёһоор хаража шадаагүй гэжэ хэлэхэ һанаатай байһан зонойшни хамар аршахадаа болохоо.

ДАРИ: Энэ Гунгаршни манай үхэрнүүдээр яһалал эрьюусэлдээ.

ДАРМА: Тиингүй яахаб. Үдэр бүри хүхэ тарян дээрэ байһан үхэр, энэ һобхон ногоондо яахаяа бэлшэхэб! Хайшан гэжэ үдэртөө 800—900 граммаар нэмээгшэ аабта! Мүнөө эдюулхэ тарянтнай байхагүй. Удангүй маанараа абыт даа һөөргэнь гэжэ ерэхэдээл болохо. Харал даа, юугээ хэжэ байнад бэ? (Дари талаар харана).

ДАРИ: Наашаа ерэбэл!

ДАРМА: Бултадаа гү?

ДАРИ: Гансааран ерэбэ. Манай үмсын малнай хаанаб?

ДАРМА: Тэрэ тарян дээрэ байгаа ёһотой, эдээндэ харагдангүй түргэн ошоод гарга! (Дари ошоно). Үмсэдөө малгүй байхада бэрхэ... Малтай байхада баһа бэрхэ....

РАБДАН: Һайн байна?

ДАРМА: Һайн байнабди! Һуу наашаа, хүбүүмни. Ехэ хүлеэжэ байгааб. Зай, малаймнай шэгнүүрынь хэр ехээр нэмэһэн байнаб?

РАБДАН: Һайн нэмэһэн байна. Һая мал дээрэ ороһон зон аад, ехэ бэрхээр малаа хараал! (Дарма уруугаа хараад һууна). Та абга юундэ мүнөө болотор зөөжэ ошоногүйбта?

ДАРМА: Абгатаншни хэдэн жэл соо дахажа ябаһан малаа энэ үхибүүдтэ абтаад, гайхажа байнабди. Хара хүдэлмэри хэхэ шадал һалаа. Ши, ахымни хүбүүн байнаш, эндэл нэгэ аргыень олоод бидэнэрээ байлга. Үхэр хамһалсаһан хэбэртэй байбалнай ехэл зохихо байгаа. Эдээндэ шангаханаар хэлэхэдэшни бидэнэрээ баһахаяа болихол байха.

РАБДАН: Урдань имэрхүү юумэ яһала олон байгаа. Намаар халхабша хээд, совхозой зөөри эдихэм гэжэ хэлэхэеэ яажа аманһааш гаранаб. Тэдэ үмсынгөө мал намда абтаа үгыдөө яба эндэһээ!

ДАРМА: Үхэрыем буляахам гэхэдээ, юу хэлэбэш? Тонохошни гээшэ гү?

РАБДАН: Хари хэмнай тонохоо байнаб? Совхозой малда эдюулхэ гэжэ тариһан зелёнко ооторьбо хоёрһоо үмсынгөө малда нормогүй эдюулжэ байнат. Ихэдээ хэмнай тоноһон болоноб? Совхозой таряа, ооторьбо эдиһэнэйнь түлөө яла түлэхэт? Тарян дээрэ үдэртөө нэгэ дахин оруулха, нэгэ захадань хоёр сагай тухай тогтоожо эдюулээд гаргаха ёһотойт гэжэ би танда хэлээ бэшэ һэн гүб? Юундэ үхэрөө гаргажархёод, тэрэ таряа хуу гэшхүүлээд, ой зайжа, агнажа ябадаг болообта?

ДАРМА: Хоёр хоног шонын хүбүү бэдэржэ ябаа һэм. Тэрэм үдэр бүри агнаһан болоно гү?

РАБДАН: Шонын хүбүү бэдэрэ гэжэ танние эндэ асараагүйб. Энээнэйтнай түлөө танние суудтэ үгэхэб!

ДАРМА: Зай, хүрөө! «А» үзэг мэдэхэ болоһондоо, яаһан һүрхэй болообши! Үмдөө ёһоор татажа һура, тииһэн хойноо намда ноёрхо. (Дарма ехэ сухалтай янзатайгаар гаража ошоно. Гунгар ерэнэ).

РАБДАН: Эдэнэйшни зелёнкоёо һалгаагүй байгаа һаа, үшөө ехээр нэмэхэ байгаа.

ГУНГАР: Тэрэ зүб даа. Олон һара соо мал шахажа байлтагүй, оньһыень алдангүй хоёр—гурба һара соо һайнаар шахажа шадаал һаа, дүүрэн таргалжа үрдихэ бшуу. Зунай халуунда хүдэгэй хүйтэн үһа саг соонь уулгаха, үдэрэй шанга наран, һоно батаганаанай үедэ үндэр хабсагайтай һэрюун газараар адуулха байгаа. Теэд, Дарма ахай...

РАБДАН: Бишье баһа зэмэтэйб. Шалгангүй байжа, имэ муухай юумэ болоод байна. Дуршэлгүймнай энээн дээрэһээ харагдана ха юм. Бригадир боложо шадахагүйб гэһээр байтарни баалажа болгоһон юм. Залуу хүн хадаа ябан һурахаш, бидэ туһалалсана албзабди гэхэдэнь болоһон хүм. Теэд мүнөө болоһон хойно юун гэхэбши даа.

ГУНГАР: Юу урүү дурүү болоношь?! Комсомолойнгоо нэрэ түрэ һаныш! Али шадахагүйб гэжэ айна гүш?

РАБДАН: Сожоошье татанагүйб!

ГУНГАР: Теэд юундэ гэмшэнэ, гэмэрнэш?

РАБДАН: Өөрынгөө муу дээрэһээ...

ГУНГАР: Алдуу хэбэл, заһаха хэрэгтэй.

ДАРМА: (сухалтай ороно). Гүүртын ноён боломсоороо, мал дээрэ байһан хүниие гаргаад, юушье мэдэхэгүй үхибүүдые мал дээрэ оруулжа байжа гүйхэш. Хэн шамда нимэ эрхэ үгөөб? Январиин Пленум дээрэ хойрог ноёд тухай хэлэгдэһэниинь бү марта! Үбгэншье һаа, үзэг мэдэхэл байхаб! (үбсүүгээ ёборно).

РАБДАН: Архиншан, колхоз совхозой зөөри үбэршэлдэг зоноор тэмсэхэ гээд баһал тандэтнай хэлэһэн байха.

ВАЛЯ: (ерэнэ). Сайнууд!

ДАРМА: Һэ, баһа энэнь бии болобо!.. (гэртэ ороно).

ГУНГАР: Ооторьбоо эдижэ дууһаа гү?

ВАЛЯ: Дууһажа байна. Тэрэ хүгшэн бухын араан муудаал гээшэ ха, эдихэдээ ялалдана хэбэртэй. Ветеринарые хэлэжэ, шүдыень абхуулха байна.

ГУНГАР: Огто мартаад байнаб. Үглөөдэр заатагүй ерэхэ гээд тэрэ ветеринарта хэлыт!

РАБДАН: Заатагүй хэлэхэб!

ГУНГАР: Бэшэг асараагүй гүш?

РАБДАН: Валида бэшэг байна. Гунгар, үгэхэм гү?

ГУНГАР: Бү үгэ, бү үгэ бэшэгыень. Гаргаад харая, хэнһээ ерээб. (Бэшэгээ буляалдан, гурбуулан носолдоно, хүхилдэнэ). Намда үгы гү?

РАБДАН: Бай, бай... Байжа болохо! (Эндэ тэндээ бэдэрнэ). Хаана хээ гээшэбиб? Аа, энэ байна! (Гунгар түргэн ябажа харана). Зелёнкомнай ямар боложо байнаб, дахин ургажа гарахаар байна гү?

ВАЛЯ: Газарһаа дээшэ хорин сантиметрэй тухай гараһан байна. Дээгүүрнь ехээр гэшхүүлэнгүй, нэгэ час соо нэгэ захадань тогтоожо эдюулхэ байна.

РАБДАН: Хүн бүхэн хэһэн ажалдаа эзэн шэнгеэр хандадаг һаань, ямар һайн байгааб. Теэд манай абгадал адли хүнүүд үшөөл байна гээшэ.

ГУНГАР: Эдэ үбгэд, хүгшэд гайхалтай бэшэ. Харин залуушуулай дунда архи тамхи уугаад, зайжа ябадаг зонууд бии. Зонһоо эшэхээе яанаб! (Дарма орожо, ехэ һаймһаран биллагашана).

ДАРМА: Нухэд, намда нэгэ нимэ һанамжа байна. Энэ малайнгаа томо жэжыень илгаад адуулая! Хамаагүй хоорондоо мүрысэжэ байгаад.... Хэмнай үлүү түргэн таргалуулагша ааб? Гунгартай би мүрысэхэл байхаб! Залуу үбгэн хоёрой хэниинь илагша ааб?

ГУНГАР: Олон болгожо таһалаашьегүй һаа, таргалуулжа шадахабди гэжэ һананаб.

РАБДАН: Тон зүб! Абга, үһан дээрэ үрмэ байлгахаяа бү һанагты! Мэнэ гэһээр центр ошоод, ондоо ажалда орогты.

ДАРМА: Хаража үзэхэб! Һалхинай үлеэһэн тээшэ һаршаганажа ябаха хамхуул бэшэб! Хараарай, түрэһэн абгатаяа золгохол байхаш! (Дарма хүргаараа занаһаар гараха зуураа) һара, наран һэлгэжэ байдаг юм!

РАБДАН: Хамаагүй, үдэр ерэхэ бүри өөдөө гэһэн юм!

(Хүшэгэ).

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэшэ Буряадай оперо болон баледэй театрай коллективэйхид Н. А. Римский-Корсаковой «Шехеразада» гэһэн нэгэ акттай балет табиба. Мүн В. Маяковскиин «Барышня ба хулиган» гэһэн киносценариин аялгаар Ленинэй шангай лауреат, композитор Д. Шостаковичой зохёоһон новеллэ табиба. Зураг дээрэ: «Барышня ба хулиган» гэһэн новеллын нэгэ үйлэ. Барышниин ролие Э. Кондратьева, хулиганай ролие РСФСР-эй арадай артист П. Абашеев гүйсэдхэнэ. «Шехеразада» баледэй Синдбадай ролие Асамбек Сыдыкбаев гүйсэдхэнэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фотонууд.

„Балтатай, хадуууртай паспорт“ абахадаа

Орлигой соёлой Байшэнда хүн зон олоор суглараба. Тэндэхи дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагшадта паспорт барюулга болоо. Тэрэ тон ехэ баяр баясхалангай оршон байдалда үнгэрэгдэбэ.

ВЛКСМ-эй Ахын айкомой секретарь В. Галсанов, түрэлхид М. Д. Данцаранова ,Е. А. Бугалова, пенсионернууд Г. Г. Шобхоев, Д. Ш. Цыбикова, һургуулиин директор П. Д. Марзаев гэгшэд паспорт абагшадые халуунаар амаршалаа.

Ород хэлэнэй багша Р. Ж. Семенова Владимир Маяковскиин совет паспорт тухай шүлэг уран гоёор уншаһан байна.

Милициин таһагай начальник М. Д. Пронтеев шэнэхэн паспортнуудые совет эдир эрхэтэдтэ барюулха зуураа, паспорт абагшадта амжалта хүсэбэ.

Һурагшадай зүгһөө үгэ хэлэһэн А. Аюшеева совет эрхэтэдэй нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябахабди гэжэ аха нүхэдөө найдуулаа.

Вл. ДАГБАЕВ.

АЖАЛАЙ БААТАРНУУДАЙ ҮДЭШЭ

Улаан-Үдын вагонно депогой коммунис ажалай бригадын гэшүүд, ударнигуудай үдэшэ «Бидэ коммунизмда хүрэхэ замтар дабшанабди» гэһэн темэтэйгээр үнгэргэгдэбэ. Эндэ хүүшанай хүдэлмэришэн, вагонно депогой начальник нүхэр Преловский, цехэй уралан нарижуулагша слесарь нүхэр Гуреев гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, депомнай урдань ямар байһан аад, мүнөө хайшаа болооб гэжэ хөөрэбэ.

Удаань үгэ хэлэһэн залуу инженер Меньшов депогой залуушуул предприятиингаа хүдэлмэришэдэй нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябахабди гэжэ суглаарагшадые найдуулаа.

Вагонно депогой ажалша бэрхэ, эбтэй эмхитэй коллектив тухай хөөрэлдөөн болоһон байна. Һүүлээрнь уран һайханай концерт харалган болобо.

Ф. АХМАДЕЕВ.

ХҮЙТЭН ЛЭ БАЙГАА ДАА

Үнгэрһэн арбаад хоногой туршада республика доторнай сэлмэг, хүйтэн үдэрнүүд үзэгдөө. Дунда зэргээр үдэртөө 16—19 градус хүйтэрһэн жэшээтэй. Энэнь урда жэлнүүдэйхиһээ 3—7 градусаар үлүү хүйтэн болоо. Илангаяа хүйтэн үдэрнүүд Баргажанда үзэгдэһэн байна. Эндэ дунда зэргээр 24 градус болоо. Тиихэдэ түс аймагай Хилгана, Могойто нютагуудта 27—31 градус хүрэтэр хүйтэрөө. Могойто нютагта хэдэн жэлэй туршада болоогүй 31 градус хүйтэн болоо. Энээниие урда жэлнүүдэйхитэй сасуулжа үзэхэдэ 2—6 градус үлүү хүйтэн болоһон жэшээтэй.

Арбаад хоногой түрүүшын гурбан үдэр ехэ хүйтэн байгаа. Республикын олонхи аймагуудта 30—34 градус хүйтэн үдэрнүүд үзэгдөө. Тиихэдэ Баргажан, Яруна нютагуудта бүришье хүйтэн байгаа. Эдэ нютагуудта—Могойто, Тэлимбэ, Романовкада 40—43 градус хүрэтэр хүйтэн болоо. Энээнэй хажуугаар, зарим нютагуудта хүлеэгдээгүй дулаан үдэрнүүд болоо. Ушарынь, декабриин 14-һөө 19 болотор дунда зэргээр 14—8 градус хүйтэн болоһон байна. Тиихэдэ Кабанскда, Байгал далайн зүүн эрьеэр үдэртөө 4—2 градус хүрэтэр хүйтэрһэн байна.

Мүн үнгэрһэн энэ үе соо Түнхэн, Зэдэ, Яруна, Хяагта, Бэшүүр нютагуудта саһан ороогүй. Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм», Ивалга, Онохойдо 4—6 миллиметр хүрэтэр саһан ороо. Тарбагатай, Улаан-Үдэ, Баргажан, Горячинскда 9—10 миллиметр саһан ороһон байна.

Намарһаа хойшо ороһон саһанай зузаание хэмжэжэ үзэхэдэ, 3—10 сантиметр болоно. Баргажанда саһанай зузаан 17—28 сантиметр болоһон байна.

Үнгэрһэн арбаад хоногой туршада газарай хүрьһэн доошоо нилээдгүй ехээр хүрөө. Жэшээнь, Кабанскда 71 сантиметр болоо һаа, Ярунада 3 метртэ хүрөө.

Ин. КОТОВ.

РУМЫНИИН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА. Бухарестын «Автобус» гэжэ завод 10 гаран жэлдэ хүдэлнэ. Энэ ороной түрүү предприятинуудай нэгэн, шэнэ түхеэрэлгэ цехүүдтэнь баран түгэс бии. Заводой коллектив үйлэдбэриин үндэр бүтээсэ, продукциин һайн шанарай түлөө тэмсэнэ. Зураг дээрэ: «Автобус» заводой нэгэ цех соо.

ТАСС-ай фото.

Совет фильмын недели

ДЕЛИ, декабриин 26. (ТАСС). Совет фильмын недели Бомбейн тон томо «Маратха мандир» гэжэ кинотеатр соо баярай оршон байдалда нээгдээ. Бомбейн мэр д-р Дивги, Индиин мэдээжэ кинорежиссёр, актер Дилип Кумар неделиие нээлгэ дээрэ амаршалын үгэ хэлээ. Махараштра штадай правительствын министрнүүд, искусствын ажал ябуулагшад, городой олониитын түлөөлэгшэд суглаарагшадай дунда байлсаа. «Оптимистическэ трагеди» гэжэ фильм тэдэнэртэ харуулагдаа.

Бомбейн хүн зон хэдэ хэдэн совет фильмүүдые хараха юм.

ХИЛЫН ЦААНАҺАА

Румыниин Национальна Ехэ хуралай сесси

БУХАРЕСТ. Декабриин 26. (ТАСС). РНР-эй Национальна Ехэ хуралай ээлжээтэ сесси мүнөөдэр эндэ нээгдээ. 1965 оной арадай ажахын түсэбэй болон гүрэнэй бюджедэй проектнүүдые сесси зүбшэн хэлсэхэ.

1964 оной түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд, 1965 оной түсэбэй проект тухай Румыниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ И. Г. Маурер элидхэл хээ.

Буруушаалгын митинг

ХАНОЙ, декабриин 26. (ТАСС). Лаосой сүлөөлэгдэһэн, Нео Лао Хак Сат гэжэ партиин хиналта доро байдаг районуудта олон зоной хабаадалгатай митингнүүд боложо, Лаосой газар дээрэ сэрэгэй ябуулгые дэлгэрүүлхэ гэжэ США-гай болон тэдэнэй туһамаршадай һандашалжа байһые буруушаана гээд Вьетнамай информационно агентство мэдээсэнэ.

Нео Лао Хак Сат партиин ЦК-гай нэрэ дээрэ, Лаос тушаа Женевэдэхи конференциин хоёр түрүүлэгшэнэрэй, мүн Лаосто ажаглалта хиналта хэхэ талаар уласхоорондын комиссиин нэрэ дээрэ митингдэ хабаадагшад бэшэгүүдые эльгээгээ. Америкын империалистнууд болон тэдэнэй туһамаршадай ээрхэг түримхэй түсэбүүдые үүр сухалтайгаар буруушаажа байһанаа тэдэнэр бэшэгүүд соогоо элирхэйлэн мэдүүлнэ. Лаосһоо хариин бүхы сэрэгүүдые гаргаха, Америкын бүү зэбсэг тэндэһээ гэдэргэнь абаашалха тухай эрид шанга эрилтэ митингдэ хабаадагшад хэһэн байна.

ЖЭГШҮҮРИТЭ МУУХАЙ ТҮСЭБЫЕ ТАҺАЛДУУЛХА

БЕРЛИН, декабриин 26. (ТАСС). ГДР болон ЧССР-тэй залгаһан хилэнүүд дээрээ «Атомна минэнүүдые табиха» гэһэн боннско сэрэгэйхидэй жэгшүүритэ муухай һанаашалганууд эсэргүү буруушаалгануудые Баруун Германиин олониитын дахяад мэдүүлжэ байһан тухай АДН агентство мүнөөдэр мэдээсэбэ.

ФРГ-е атомна зэбсэгээр хангалгые буруушаадаг аад, Франкфурт-на-Майне городто ажаһуудаг хүнүүд, тэрэ тоодо эб найрамдалай немецкэ союз гэжэ партиин хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад Э. Вебер, Х. Трапп гэгшэд Боннын гэмтэ түсэбүүдтэ эсэргүү уряа бэшэгтэ оройдоол хоёр часай турша соо энэ городой 400 хүндэ гар табюулаа. «Атомна минэнүүдые табилга» бүхы Германида аюул тохёолдуулна гээд хандалга соо онсолон тэмдэглэгдэһэн байха юм.

Баруун Германиин Гессен гэжэ газар нютагай эб найрамдалай тала баригшадай комитедэй түрүүлэгшэ Густаф Циннлорф журналистнуудта иигэжэ мэдүүлээ: ГДР-эй хилые зүбшүүлан атомна минэ табиха гэжэ НАТО-гой соведэй Парижадахи сесси дээрэ федеральна правительствын табиһан эрилтэ уршагта муухай ябадал болоно, энээниие эб найрамдалда дуратай бүхы немецүүд буруушааха ёһотой.

ГАЗААШАЛАГДАҺАН ЗОН

Капиталай зонхилдог орондо

Римэй гудамжануудай нэгэндэ сүүдэй шиидхэбэри гүйсэдхэгшэ түшэмэл хадаа таби наһатай хүдэлмэришэн Винченцо Борелиин эдлэл хэрэгсэл бэшэжэ абаба. Үбгэжөөл өөртэнь үлэһэн гансахан хуушан хайрсаг дээрээ буурал толгойгоо ганхуулан, һүүлэй үедэ ушарһан гашуудалта үзэгдэлнүүдые һанажа һууба. Нэгэтэ үбдөөд, туһаламжа эрихэ элдэб олон газарнуудаар ябажа, тэндэ һууһан бүдүүзгэй ноёдуудта үбшэн тухайгаа, саашадаа ажал хэжэ бирахаяа болиһон тухайгаа яашье ойлгуулжа ядаһанаа һанаба. Хоёр жэл тухай гүйжа найжа, арай шамай тэдхэмжээ абаха болоод байтарнь, мүнгөө түлөөгүйш гэжэ Винченцо үбгэнэй эд бараае байрын эзэн сүүдээр бэшүүлжэ абашоо бшуу. Саашадаа яаха гээшэб, хаана байра олохоб, «тэдхэмжын» мүнгэн гээшэнь тэрэнэй хоолдошье хүрэхэ аал?

Мүнөө үеын Италидахи пенсионно тэдхэмжэ—ажаһуудалай тон хүшэр асуудалнуудай нэгэн юм. Үндэр наһатай, үлбэр бэетэй хүдэлмэришэдтэ үгтэдэг тэрэнэй дунда зэргын хэмжээн һарадаа оройдоо 5,5 мянган лир болодог.

Гэхэ зуура һарын турша соо тэдэнэртэ 65—70 мянган лир хэрэгтэй юм.

Эдихэ, эдлэхэ юумэнүүдэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгэһөө, байрын түлөөһэнэй улам ехэ болоһонһоо шалтагаалан, Италиин пенсионернүүдэй байдал бүри бэрхэтэй болоно. Энэ ороной түбэй бүридхэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, 1963 оной июльһээ 1964 оной июль хүрэтэр тэндэхи ажамидаралай үнэ 7,5 дахин хүндэрөө.

Үшөө хорёод онуудай үеэр Италида «Социальна тэдхэмжын национальна институт» гэһэн һаахар нэрэтэй эмхи байгуулагдаһан юм. Харин мүнөө энэ мүнгэн жасын томошог нэгэдэл ажалшан арадай хүзүүн дээрэ капиталис гүрэнэй экономическэ элдэб үйлэ хэрэгээ бүтээдэг газар болонхой. Жэшээлхэдэ, пенсионернүүдтэ үгтэхэ ёһотой 50 миллиард лир мүнгэн «Италсидер» гэжэ томо монополидо засагай заабаряар үгтэһэн байна. Италиин хэблэлэй мэдээгээр, гүрэнэйнь ажаһуудалай тэдхэмжын кассада 380 миллиард лир уритэй болоод байнхай.

Ажалшан арадай хармаан руу гараа шэхэжэ амташаһан засагаархид пенси батахаанааршье дээшэлүүлхэ хүсэлгүй. Тиимэ юумэ хэбэл, мүнгэнэй үнэ унаха гэжэ тэдэнэр шалтана.

Италиин хүдэлмэришэд болон алба хаагшад салингайнгаа зарим хубиие жэл бүри жасада үгэдэг юм. Хэрбээ тэдхэмжын наһатай болоод гү, али ямар нэгэн гэмтэл усалда ороод байбал, үгэһэн мүнгэсэ һөөргэнь абажа эдлэхэ нэрэтэй. Теэд үнэндөө энэнь тиимэшье бэлэхэн хэрэг бэшэ юм.

«Табяад жэлэй саана байгуулагдаһан социальна тэдхэмжын эмхи ажалшадта пенси түлэхэгүй гү, али ядахын сагта, аргатайл һаа багаар түлэхэ зорилготой юм»—гэжэ һаяшаг «Унита» газетэ бэшээ һэн. Социальна тэдхэмжын мүнгэн жасын угаа ехээр нэмэжэ байһан ушар энэ һанамжые гэршэлнэ. Ажалшадай һуудал байдалда тон хэрэгтэй мүнгэн үгтэнгүй, гүрэнэй һабарта ородог жасын кассануудай имэээр нэмэжэ байһаниинь гэмшэлтэй: 1960 ондо 51 миллиард лир байһан аад, 1961—1962 онуудта энэ тоонь 76 ба 550 миллиард лир хүрэтэрөө дээшэлээ. Италиин экономистнүүдай тооложо үзэһэнэй ёһоор, байгша оной эсэстэ тэдхэмжын жаса 1050 миллиард лир болохо!

Үндэр наһатай болоһон гү даа, үгышье һаа, үлбэр бэетэй ажалша зондо пенси үгэхэгүй арга бэдэрээд, али бүхы арга бэдэрдэг байна. Ажаллажа байха үедөө тэдхэмжын жасада мүнгэеэ саг соонь оруулһаншье, предприятиин ээнэй дэбтэр соо тэрэнэй тэмдэглээтэйшье бол, зургаан һараһаа доошо бэшэ болзор соо тэдхэмжэ абажа эхилхэм гэжэ хүлеэһэнэй дэмы.

Тэдхэмжын хэмжээнэй тон бага һэн хадань, бэе муутай, хүсэ шадалаа бараһан пенсионерэй хоолойгоо тэжээхын тула дахинаа хүдэлхэ баатай болодогынь һанаа зоборитой. Тиигээдшье миллионһоо үлүү ажалгүйшүүлтэй Италида илангаяа үндэр наһатай, үлбэр бэетэй хүнэй өөртөө таарюу хүдэлмэри олохонь үдэр дунда одо мүшэ хараһанай үльгэртэй юумэл. Тиин үндэр наһатай болоһон хүн ами наһандаа хоро хүргэдэг байна. Италиин томо городуудта бэеэ хорлон алаһан ушарай үдэр бүриин арбанай дүрбэниинь үндэр наһатай пенсионернүүд болоно,—гэжэ «Паэзе сера» газетэ мэдээсээ бэлэй.

Үлбэр бэетэй болоһон хүн социальна тэдхэмжын институтда ямар нэгэн дайсан мэтээр үзэгдэдэг. Тиимэһээ Италиие хүдэлшэд мэхэшэдэй, ажалһаа хулжагшадай орон гэжэ тэндэ тоолодог. Тиигэжэ һануулхагүйнь тула, үндэр наһатай болоһоншье хүн үхэхын түйлдэа хүрөөгүй һаа, элүүр хэбэртэй байха ёһотой болодог,—гэжэ июлиин 22-то «Унита» газетэ бэшээ һэн. Италиин ажалшадай пенси эрижэ бэшэһэн гүйлтануудые хаража үзэдэг социальна тэдхэмжын зургаанай ажал ябуулгын гол шэнжэнь имэл даа. Түс ороной түрүү үзэл бодолтой экономистнуудай тоолложо гаргаһанай ёһоор, тэндэхи пенси эриһэн улад зоной дүрбэнэй гурбандань тэдхэмжэ үгэхэһөө арсадаг байна. Жэшээлхэдэ, 1962 ондо үбшэнэй шалтагаанаар тэдхэмжэ эриһэн 165.925 гүйлтын оройдоо 46.050-дань үгтэһэн байгаа.

Энээн дээрэһээ харахада, Италиин зонхилхы ангинууд ажалшан арадые, тэдэнэй үтэлхэдөө тэдхүүлхэ эрхыень эшэгүүритэ муухайгаар хаһаха гэжэ оролдодог байна.

Мүнөө Италида өөһэдынгөө эрхэ хамгаалха гэһэн ажалшадай хүдэлөөн улам бүри үргэдэжэ байнхай. Рим, Милан, Турин, Флоренци, Неаполь болон Бари гэхэ мэтэ ороной томо томо хотонуудаар олон мянган ажалшадай демонстраци, митингнүүд болоно. Тэдэнь барандаа пенсионно тэдхэмжын ёһо гуримые үндэһөөрнь хубилгаха эрилтэ табина.

М. ШАРОНОВ. (АПН).

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1964 оной декабриин 29.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 33-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н00308. Зак. № 1270.